

Procjena situacije u vezi sa migrantima i izbjeglicama u Bosni i Hercegovini

Pregled djelovanja ključnih aktera na terenu

Nezvanični prevod

Nezvanični prevod

Sadržaj

Skraćenice	4
Rječnik pojmova	5
Sažetak	7
Kontekst i metodologija	10
Pregled situacije u vezi sa migrantima i izbjeglicama u BiH	13
Analiza mreže	16
Odgovor i potrebe ključnih aktera	20
Granična policija BiH	20
Služba za poslove sa strancima	23
Ustanove zdravstvene zaštite	25
Centri za socijalni rad	29
Nevladine organizacije	32
Lokalna uprava	35
Agencije za provedbu zakona (policija)	37
Tužilaštva i sudovi	39
Neformalne volonterske grupe	42
Vjerske zajednice	44
ANEKS I	45
ANEKS II	71

Slika na naslovnoj stranici: Migranti i izbjeglice pokušavaju da dođu do hrane i drugih potrepština,
Sarajevo - Amir Čengić

Nezvanični prevod

Skraćenice

BiH: Bosna i Hercegovina

KZBiH: Krivični zakon BiH

EU: Evropska unija

FBiH: Federacija BiH

ISM: Informacioni sistem za migracije (MIS/ISM)

MIRA: Inicijalna višeklasterska/višesektorska brza procjena

NVO: Nevladina organizacija

OSCE: Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi

OHCHR: Ured visokog komesara za ljudska prava

RS: Republika Srpska

SIPA: Državna agencija za istrage i zaštitu

SPS: Služba za poslove sa strancima

CSR: Centar za socijalni rad

UNHCR: Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbjeglice
(Agencija Ujedinjenih nacija za izbjeglice)

UNICEF: Fond Ujedinjenih nacija za djecu

Rječnik pojmova

Migrant: Migrant je svaka osoba koja se kreće ili je prešla međunarodnu granicu, ili napušta svoje uobičajeno mjesto stanovanja unutar svoje države, bez obzira na (1) pravni status osobe; (2) je li kretanje dobrovoljno ili prisilno; (3) uzroke pokreta; ili (4) duljinu boravka.¹

Izbjeglica: Izbjegllice su osobe koje su izvan svoje zemlje porijekla zbog straha od progona, konflikta, općeg nasilja ili drugih okolnosti koje su ozbiljno narušile javni red i, kao rezultat toga, zahtijevaju međunarodnu zaštitu².

Djeca bez pratnje i djeca odvojena od roditelja ili staratelja: Djeca odvojena od roditelja su djeca koja su odvojena od oba roditelja ili od prethodnog zakonskog ili uobičajenog staratelja, ali ne nužno od ostale rodbine. Stoga, to može uključivati djecu u pratnji drugih odraslih članova porodice. Djeca bez pratnje su djeca koja su odvojena od roditelja i drugih rođaka, a o njima ne vodi brigu odrasla osoba koja je po zakonu ili običaju odgovorna za to³.

Neregularan migrant: Osoba koja zbog neovlaštenog ulaska, kršenja uslova za ulazak ili isteka njegove/njene vize nema pravni status u tranzitnoj državi ili državi domaćinu. Definicija obuhvata, *inter alia*, one osobe koje su zakonito ušle u tranzitnu državu ili državu domaćina, ali su boravile duže od odobrenog perioda ili su naknadno neovlašteno zaposleni (takođe se nazivaju ilegalni/neprijavljeni migranti ili migranti u neregularnoj situaciji). Izraz „neregularan“ je poželjniji od izraza „nezakonit“ jer potonji nosi krivičnu konotaciju i smatra se da negira humanost migranata.⁴

Tražilac azila: Tražioci azila su osobe koje traže zaštitu kao izbjeglice koji čekaju da vlada odluči o njihovim zahtjevima. U Bosni i Hercegovini, Sektor za azil u okviru Ministarstva sigurnosti BiH odgovoran je za one koji traže međunarodnu zaštitu, koji zatim imaju pristup primarnoj zdravstvenoj zaštiti, osnovnom i srednjem obrazovanju, besplatnoj pravnoj pomoći i psihosocijalnoj pomoći.⁵

¹ IOM, Rječnik pojmova o migracijama, Međunarodno pravo migracija, serija zakona br. 25, 2011

² Definicija izbjeglica je navedena u Konvenciji iz 1951. godine i regionalnim instrumentima o izbjeglicama, kao i Statutu UNHCR-a.

³ Brza procjena UNICEF-a za djecu - Ključni zaključci i preporuke, 2018. str. Više informacija je navedeno u Međuagencijskim vodećim principima o djeci bez pratnje i razdvojenoj djeci.

⁴ IOM i UNHCR, Izvještavanje o migracijama, Preporuke za novinare.

⁵ *Idem*

Nezvanični prevod

Krijumčarenje: sticanje, direktno ili indirektno, finansijske ili druge materijalne koristi od nezakonitog ulaska osobe u državu članicu u kojoj ta osoba nema državljanstvo ili stalno prebivalište.⁶

Trgovina ljudima: vrbovanje, prevoz, transfer, skrivanje i prihvatanje osoba pomoću prijetnje ili upotrebe sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, zloupotrebe ovlasti ili položaja ugroženosti ili davanje ili primanje novčane naknade ili povlastica kako bi se postigao pristanak osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom, u svrhu eksploatacije.⁷

Mješoviti migracijski tok: kretanje osoba različitog statusa i motiva - izbjeglice, tražioci azila, ekonomski migranti, djeca bez pratnje, ekološki migranti, krijumčarene osobe, žrtve trgovine ljudima i ugroženi migranti, između ostalog, predstavljaju mješoviti migracijski tok.

⁶ Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i vazduhom koji dopunjuje Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, član 3.

⁷ Konvencija Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima, član 3.

Sažetak

U skladu sa ovom procjenom, Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Misija) donijela je zaključak da su relevantni akteri u BiH nedovoljno koordinirani i nedovoljno pripremljeni da odgovore na trenutnu situaciju u vezi sa migrantima i izbjeglicama u zemlji.

Granična policija BiH: Granična policija BiH je od ključnog značaja za provjeru dolazećih migranata i izbjeglica i za identifikovanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima. Međutim, Ministarstvo sigurnosti BiH nije dalo jedinstvene instrukcije o pravilnoj proceduri prilikom pristupa i provjere migranata. Ovo može oslabiti sposobnost ove institucije da efikasno identifikuje potencijalne žrtve među migrantima i izbjeglicama.

Služba za poslove sa strancima BiH: Predstavnicima Službe za poslove sa strancima naveli su da nisu dobili jedinstvene smjernice za postupanje po slučajevima ugroženih migranata i izbjeglica, da su neadekvatno obučeni da rade sa takvim slučajevima i da nemaju dovoljnu unutrašnju infrastrukturu kako bi adekvatno reagirali u okviru svog zakonskog mandata. Potrebna je senzibilizacija osoblja Službe za poslove sa strancima o pitanjima kao što su domaće zakonodavstvo o trgovini ljudima, uključujući referalni mehanizam za žrtve, kao i rodno zasnovano nasilje u kontekstu mješovitih migracijskih tokova.

Domovi zdravlja/bolnice: Zdravstvena zaštita se nejednako pruža migrantima i izbjeglicama, a u velikoj mjeri zavisi od mjesta i vrste potrebne pomoći. Usluge se finansiraju iz različitih izvora i ne postoji sistem koordinacije usmjeren na zdravstvenu zaštitu ili funkcionalan sistem prikupljanja podataka. Nema sistematskog pristupa niti protokola za sprečavanje ili liječenje zaraznih, odnosno teških bolesti.

Centri za socijalni rad: Ljudski i finansijski kapaciteti su očigledno nedovoljni na lokalnom nivou kako bi se suočili sa situacijom priliva migranata i izbjeglica, naročito u područjima s velikim brojem migranata i izbjeglica. Nedostatak jasnih protokola ili standardnih operativnih procedura u kojima su određene uloge, nadležnosti i aktivnosti mogu imati negativan uticaj na ugrožene osobe. Pored toga, loše razumijevanje zakonodavstva i procedura je razlog za zabrinutost, posebno u pogledu potencijalnih slučajeva rodno zasnovanog nasilja ili djece bez pratnje i razdvojene djece.

Nevladine organizacije: Nevladine organizacije su trenutno glavni pružatelji direktne humanitarne pomoći migrantima i izbjeglicama u cijeloj zemlji. Ovo su prepoznali svi akteri kao što su Služba za poslove sa strancima, policijska tijela i međunarodne organizacije, koje dosljedno upućuju migrante NVO-ima. Nevladine organizacije su angažovane širom zemlje, u prihvatnim centrima, kao i u mjestima sa najvećim brojem migranata i izbjeglica.

Nezvanični prevod

Lokalne uprave: Upravljanje situacijom u vezi sa migrantima i izbjeglicama znatno varira od mjesta do mjesta. Općenito, nedostatak koordinacije sa drugim nivoima vlasti, kao i samim lokalnim upravama, utvrđen je kao glavni izazov za osiguranje efikasne reakcije lokalnih organa vlasti.

Lokalne agencije za provođenje zakona: Lokalne policijske snage nisu dobile odgovarajuća sredstva i smjernice, te nisu prošli obuku kako bi efikasno odgovorili na slučajeve koji uključuju migrante i izbjeglice, a posebno slučajeve potencijalne trgovine ljudima ili rodno zasnovanog nasilja.

Tužilaštva i sudovi: U ovim institucijama nedostaju adekvatni podaci o žrtvama ili izvršiteljima krivičnih djela među migrantima i izbjeglicama, a hitno je neophodna bolja koordinacija između ključnih agencija za provođenje zakona i tužilaštava u BiH.

Neformalne volonterske grupe: Iako neformalne grupe volontera pružaju značajnu i brzu pomoć migrantima i izbjeglicama, njihovo prisustvo na terenu je ograničeno. Ovim grupama nedostaju značajna i održiva finansijska sredstva. Nekoordinirana i nenajavljena podjela hrane i drugih zaliha na inicijativu pojedinaca je primijećena na terenu i postoji mogućnost da se stvore tenzije među migrantima i izbjeglicama.

Vjerske zajednice: Vjerske zajednice imaju ograničeno učešće u pružanju pomoći migrantima i izbjeglicama. Samo mali broj lokalnih predstavnika Islamske zajednice je izjavio da su aktivno angažirani na ovom pitanju.

Iako su konkretne preporuke istaknute na kraju svakog poglavlja, nekoliko općih preporuka je navedeno ispod:

- Jačati kapacitete nadležnih institucija vlasti kako bi adekvatno odgovorili na situaciju u vezi sa migrantima i izbjeglicama, uključujući tu i potencijalne žrtve trgovine ljudima, posebno u mjestima sa velikim brojem migranata i izbjeglica;
- Prilagoditi podršku migrantima i izbjeglicama osiguravanjem prisustva dovoljnog broja obučenog i kvalificiranog osoblja, uključujući prevodioce, kulturološke medijatore i službenice;
- Poboljšati prikupljanje podataka i upravljanje podacima (uključujući i podatke razvrstane po spolu i dobi) kako bi se osiguralo efikasnije praćenje situacije i doprinijelo razvoju strategija zasnovanih na dokazima/planovima za nepredviđene situacije;
- Uspostaviti efikasnu komunikacijsku mrežu kako bi se osiguralo da se informacije pravilno prenose na lokalnom, kantonalnom, entitetskom i državnom nivou;

Nezvanični prevod

- Izraditi i distribuirati jasne smjernice i standardne operativne procedure i jačati referalne mehanizme kako bi se relevantnim akterima omogućilo efikasnije rješavanje potreba ugroženih migranata i izbjeglica;
- Organizirati redovne koordinacijske sastanke sa međunarodnim organizacijama, ambasadama i glavnim aktivnim nevladinim organizacijama kako bi se diskutiralo o najnovijim dešavanjima i finansijskim potrebama.

Kontekst i metodologija

Od početka 2018. godine, Bosna i Hercegovina je doživjela drastičan porast broja migranata i izbjeglica koji ulaze u zemlju. Prilivom migranata i izbjeglica nadležne institucije su se suočile sa izazovom u pogledu ljudskih i finansijskih resursa.

Kao odgovor na to, Misija je provela procjenu potreba migranata i izbjeglica u zemlji tokom prve polovine 2018. godine. Ova procjena ima tri cilja:

- Podizanje svijesti o nedostacima u odgovoru na situaciju institucija vlasti i nevladinih organizacija;
- Poboljšanje koordinacije između raznih aktera u odgovoru na situaciju;
- Promoviranje odgovora na situaciju koji se zasniva na poštivanju ljudskih prava i osiguranje zaštite za najugroženije osobe.

Misija je u provođenju ove procjene iskoristila svoje široko prisustvo na terenu i upućenost u stanje ljudskih prava u zemlji, kao i široko rasprostranjeno partnerstvo sa lokalnim institucijama i organizacijama širom BiH.

Procjena je usmjerena na 11 nadležnih aktera, odnosno aktera aktivno uključenih u rad sa migrantima i izbjeglicama: Služba za poslove sa strancima, gradske i općinske uprave, centri za socijalni rad, nevladine organizacije, vjerske zajednice, domovi zdravlja/bolnice, neformalne volonterske grupe, policija, Granična policija BiH, tužilaštva i sudovi. Procjena rada ovih aktera sastojala se od interdisciplinarnе i međusekcijske analize koja je prilagođena specifičnim ovlastima svakog aktera (vidjeti Aneks II).

Procjena je provedena u mjestima gdje je priliv migranata i izbjeglica najveći (pogledajte *poveznicu*⁸ i mapu na stranici 12 za detaljnije informacije), sa posebnim naglaskom na mjesta sa najvećom koncentracijom ove populacije, kao što su Unsko-sanski kanton, Kanton Sarajevo i relevantni granični prelazi.

Terensko istraživanje je provedeno u periodu od juna do jula 2018. godine. Intervjuirani su predstavnici 182 organizacije i institucije (vidjeti Aneks II), a dobivene informacije su unesene u sistem za prikupljanje podataka *KoBo Toolbox*⁹.

Procjena nije obuhvatila mišljenja migranata i izbjeglica, jer su takve informacije već dostupne u izvještajima koje su izdali UNICEF i UNHCR.

⁸ Klikom na crvene tačke pojavit će se ime intervjuiranog aktera.

⁹ <https://www.humanitarianresponse.info/en/applications/kobotoolbox>

Nezvanični prevod

Ograničenja

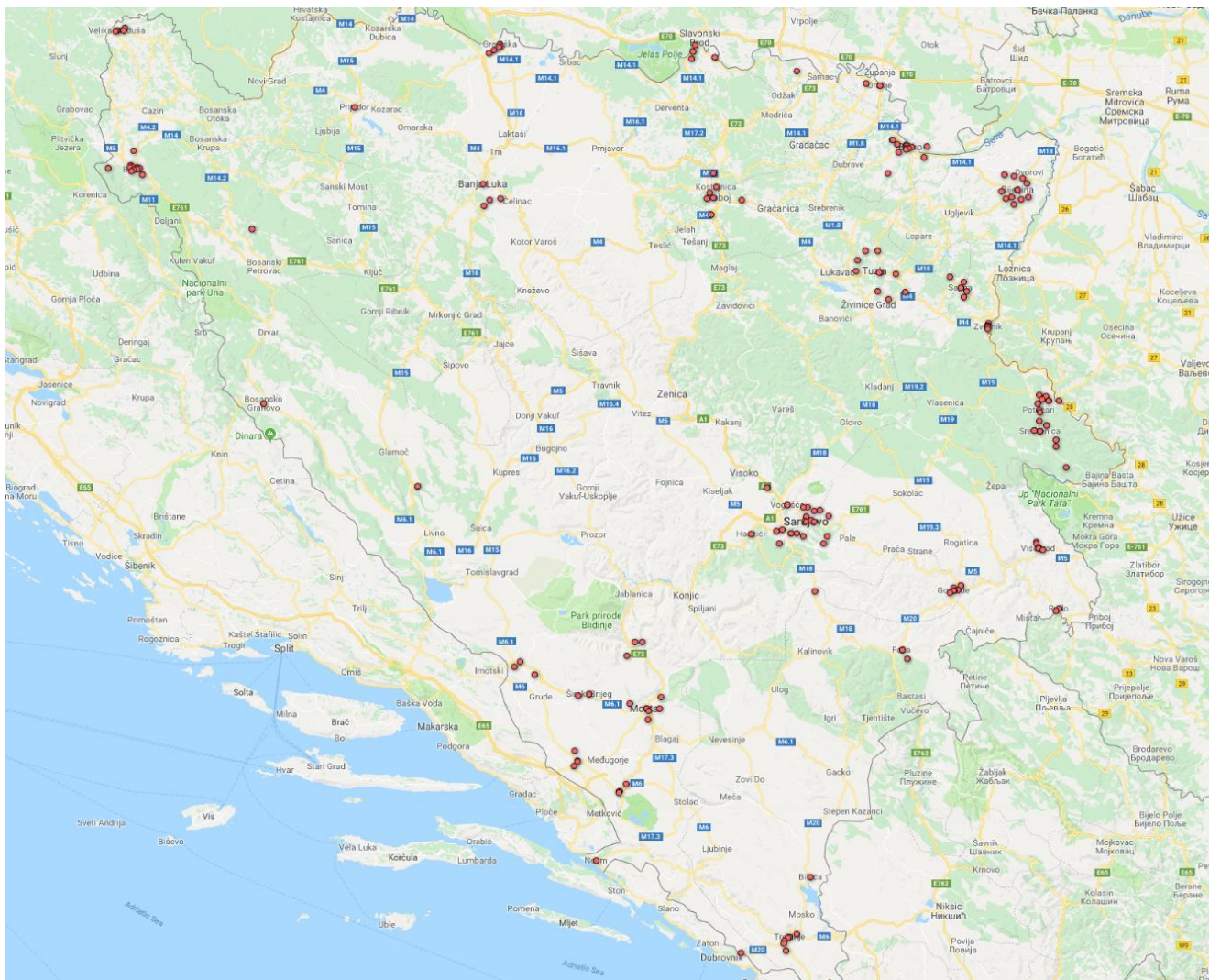
Utvrđeno je nekoliko izazova ili ograničenja prilikom provođenja ove procjene:

- Lokalne uprave nemaju jedinstven pristup odabiru ureda koji će biti nadležni za slučajeve migranata i izbjeglica. U takvoj situaciji bilo je teško dobiti usporedive podatke;
- Neke od institucija, kao što su domovi zdravlja, ne vode na sistematičan način evidenciju o pomoći pruženoj migrantima i izbjeglicama i uglavnom nemaju upute o načinu postupanja sa ovim slučajevima. Kao takav, stvarni broj slučajeva kojima su se bavili domovi zdravlja može biti veći od onog koji je naveden u ovom izvještaju;
- U nekim slučajevima bilo je teško dobiti informacije od terenskih ureda Službe za poslove sa strancima. Iako je Misija poslala pismo i informirala sve aktere o ovoj procjeni, uključujući i Službu za poslove sa strancima, glavni ured ove službe u Sarajevu je kasnio sa davanjem odobrenja, a u nekim mjestima intervjui nisu ni obavljani do izrade ovog izvještaja;
- Iz ove procjene su izostavljena najmanje dva važna aktera: međunarodne organizacije prisutne u BiH i Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH.

Zahvale

Nekoliko aktera je dalo značajan doprinos izradi ovog izvještaja. Konkretno, Misija izražava zahvalnost za neprocjenjivu podršku UNHCR-a i UNICEF-a. Misija je također zahvalna fotografu Amiru Čengiću i Esadu Bratoviću, ekspertu za društvena istraživanja, koji je izradio analizu mreže aktera uključenih u ovu problematiku.

Nezvanični prevod

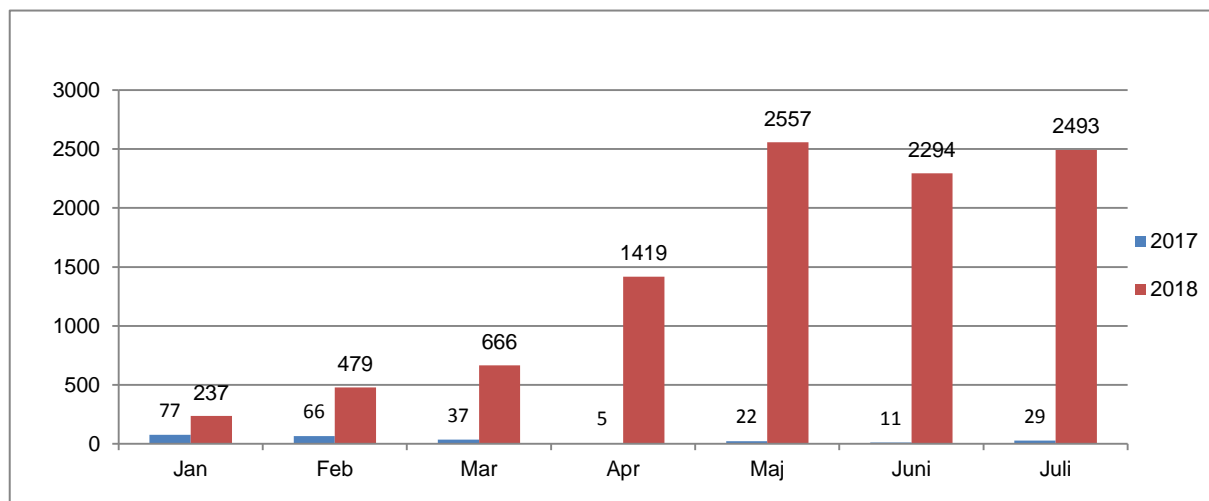

Mapa 1 - Mapa BiH i akteri koji su intervjuisani

Nezvanični prevod

Pregled situacije u vezi sa migrantima i izbjeglicama u BiH

U prvoj polovini 2018. godine, Bosna i Hercegovina je svjedočila drastičnom porastu u broju migranata i izbjeglica koji su ušli na njen teritorij: od 237 zabilježenih u januaru do 2.557 zabilježenih u maju i 2.493 u julu¹⁰ (vidjeti Grafikon 1). Ukupan broj evidentiranih dolazaka od 1. januara do 31. jula 2018. godine bio je 10.145 (u poređenju sa ukupno 218 evidentiranih u čitavoj 2017. godini), od kojih su 175 djeca bez pratnje i djeca odvojena od roditelja ili staratelja.

Grafikon 1- Broj otkrivenih migranata i izbjeglica koji ulaze u BiH po mjesecima za 2017/18. godinu

Migranti i izbjeglice koji ulaze u BiH na neregularan način koriste dvije glavne rute, većinom stižući kopnom iz Srbije i Crne Gore. Većina migranata i izbjeglica koji su došli iz Srbije ostali su u toj zemlji nakon što je Mađarska zatvorila svoje državne granice 2015. godine. Druga glavna ruta počinje u Grčkoj i kreće se kroz Albaniju i Crnu Goru do BiH. U prvim mjesecima 2018. godine, migranti i izbjeglice su se brzo prebacili iz pograničnih područja prema Sarajevu, dobivši usput potvrde od terenskih ureda Službe za poslove sa strancima. Međutim, tokom mjeseca jula, kada je ova procjena provedena, uočen je novi trend u kojem izbjeglice i migranti sve više izbjegavaju Sarajevo i kreću se direktno ka Unsko-sanskom kantonu¹¹.

Smještaj migranata i izbjeglica i dalje predstavlja veliki izazov. BiH ima ograničen broj centara za prijem i tranzit¹², a nijedan nije na ulaznim i izlaznim mjestima na granici, iako postoje planovi da se otvore dodatni objekti. Općenito govoreći, smještaj za migrante, izbjeglice i tražitelje azila varira od mjesta do mjesta i uključuje mnogo *ad hoc* i neslužbenih rješenja.

¹⁰ Ažurirani međuagencijski operativni podaci – situacija izbjeglica i migranata u BiH - UNHCR.

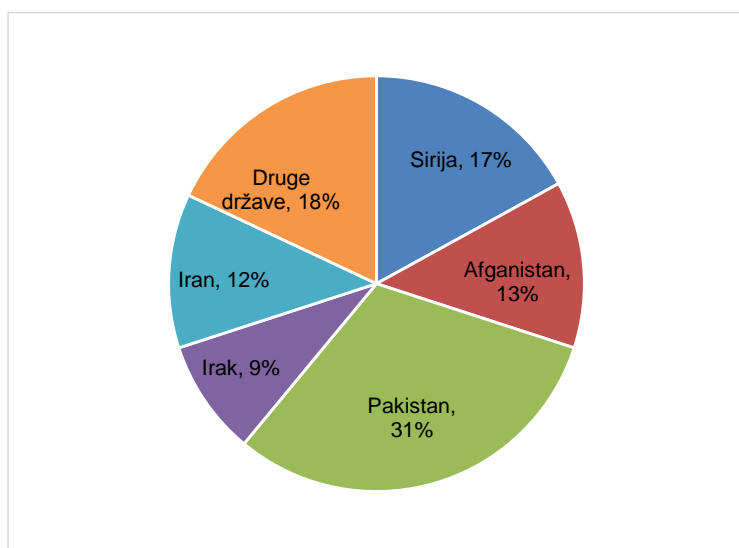
¹¹ Ovaj trend odražava se smanjenjem broja migranata i izbjeglica koji posjećuju Informativni centar UNHCR-a u Sarajevu.

¹² U Kantonu Sarajevo tražitelji azila smješteni su u državni azilantski centar u Delijašu, općina Trnovo. Osim toga, grupa volontera omogućila je smještaj većinom porodicama sa djecom u privatnoj kući na Ilidži. I UNHCR i IOM takođe su osigurali privremeni smještaj u Sarajevu do maja. Od maja 2018. godine, izbjegličko-prihvatan centar Salakovac osigurava smještaj za migrante i izbjeglice. U Tuzlanskom kantonu nevladina organizacija Emmaus smješta ugrožene porodice i tražitelje azila bez pratnje na osnovu sporazuma sa UNHCR-om i Ministarstvom sigurnosti BiH. Novi centar za migrante i izbjeglice uskoro će biti otvoren u Hadžićima.

Nezvanični prevod

Iako je ukupno 8.857 lica izrazilo namjeru za podnošenje zahtjeva za azil, podneseno je samo 709 zahtjeva. Prema procjeni MIRA objavljenoj u maju,¹³ samo je 30% onih koji su dobili potvrde uspješno podnijeti zahtjev za azil.

Prema podacima Granične policije BiH, zemlja porijekla većine migranata i izbjeglica određuje se na osnovu izjave samih izbjeglica i migranata jer većina njih ne posjeduje identifikacione dokumente. Međutim, prema podacima IOM-a¹⁴ zemlje porijekla su najviše: Pakistan (31%); Sirija (17%); Afganistan (13%); Iran (12%); Irak (9%) (vidjeti Grafikon 2).

Grafikon 2- Države porijekla migranata i izbjeglica

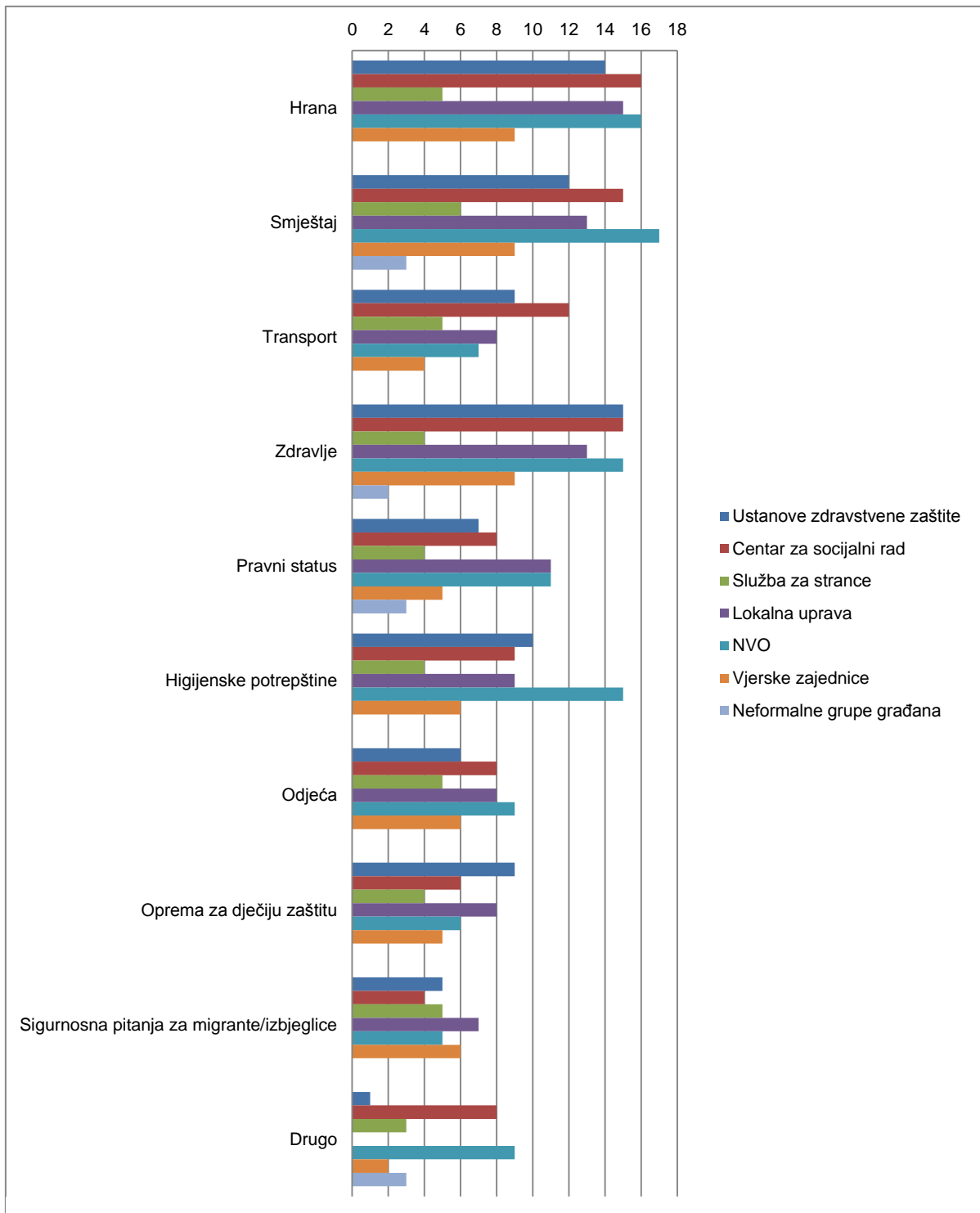
Većina migranata i izbjeglica smješteno je u neformalnim naseljima u Bihaću i Velikoj Kladaši, s namjerom da nastavi put ka Hrvatskoj. Kako se broj osoba u ovim naseljima povećava, životni i higijenski uslovi se pogoršavaju. Naprimjer, procjenjuje se da je krajem jula bilo preko 4.400 migranata i izbjeglica u Unsko-sanskom kantonu bez formalnog smještaja, osnovnih higijenskih uslova ili pristupa službenom postupku za dobivanje azila. U pokušaju da se ovaj problem riješi, krajem jula su organi vlasti Unsko-sanskog kantona osigurali smještaj za 110 ranjivih migranata i izbjeglica u lokalnom hotelu.

Većina aktera sa kojima je Misija obavila razgovor istakla je hranu, smještaj i zdravstvenu zaštitu (posebno sekundarnu i tercijarnu zaštitu), te higijenske potrepštine i zakonski status kao najveće potrebe migranata i izbjeglica u BiH (vidjeti Grafikon 3)¹⁵.

¹³ Situacija izbjeglica i migranata u BiH, Inicijalna multiklasterka/višesektorska brza procjena, str. 22.
http://ba.one.un.org/content/unc/bosnia_and_herzegovina/en/home/publications/the-multi-cluster--sector-initial-rapid-assessment---mira.html

¹⁴ Miješoviti migracijski tokovi u Mediteranu - Kompilacija dostupnih podataka i informacija - juni 2018, str. 42.
http://migration.iom.int/docs/Flows_Compilation_Report_June_2018.pdf

¹⁵ U odgovoru "Drugo" ispitanici su naveli pitanja kao što su starateljstvo za djeca bez pratnje i djeca odvojena od roditelja ili staratelja, vodu i sanitarije, integraciju i obrazovanje odraslih i djece koja će u BiH ostati duže, pristup informacijama i komunikacijama, jačanje sigurnosti na granici i profesionalne prevodioce i psihološku podršku, posebno za žene i djecu.

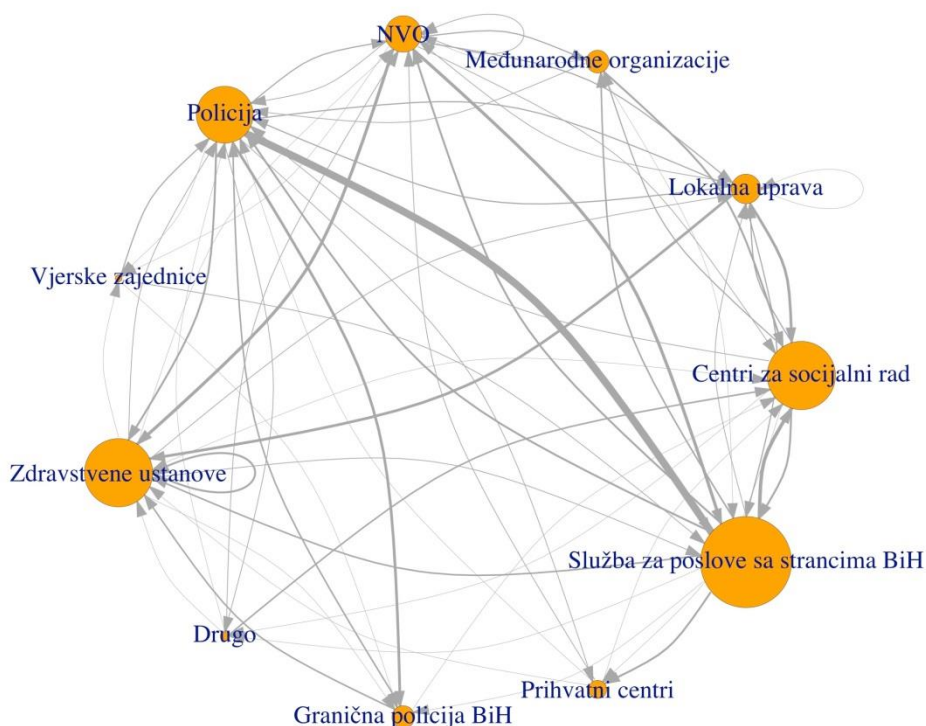

Grafikon 3 - Učestalost potreba među migrantima i izbjeglicama u BiH koje su identifikovali relevantni akteri

Analiza mreže

Analizom mreže analizira se na koji način su različiti akteri međusobno povezani u pružanju usluga i pomoći migrantima, odnosno izbjeglicama u BiH.¹⁶ Analiza mreže fokusirana je na 127 od ukupno 182 institucije i organizacije sa kojima je Misija obavila razgovor, a posebno na one koje upućuju slučajeve i sarađuju sa drugim ključnim akterima. Njihovi odgovori odnose se na sljedeća konkretna pitanja:

- Kojim institucijama, odnosno organizacijama oni upućuju migrantske i izbjegličke slučajeve;
- Koje institucije, odnosno organizacije upućuju migrantske i izbjegličke slučajeve njima;
- S kojim institucijama, odnosno organizacijama oni najčešće sarađuju kada pružaju pomoć migrantima i izbjeglicama.

Grafikon 4 - Referalni procesi

¹⁶ Analiza mreže je mapiranje i mjerenje odnosa i tokova između ljudi, grupa i organizacija. Daje sliku odnosa između aktera, a ne sliku o akterima, i prikazuje njihovu međusobnu zavisnost.

Nezvanični prevod

Odgovori na prva dva pitanja prikazani su u grafikonu iznad (Grafikon 4), dajući trendove referalnog procesa za migrante i izbjeglice. Različite vrste institucija i organizacija (akteri) predstavljeni su krugovima. Veličina kruga odgovara broju pojedinačnih institucija koje im upućuju svoje slučajeve.

Strelice koje povezuju krugove predstavljaju stopu kojom institucije upućuju slučajeve drugim institucijama. Deblja strelica znači da više pojedinačnih institucija tog tipa upućuje migrantske slučajeve drugim relevantnim institucijama.

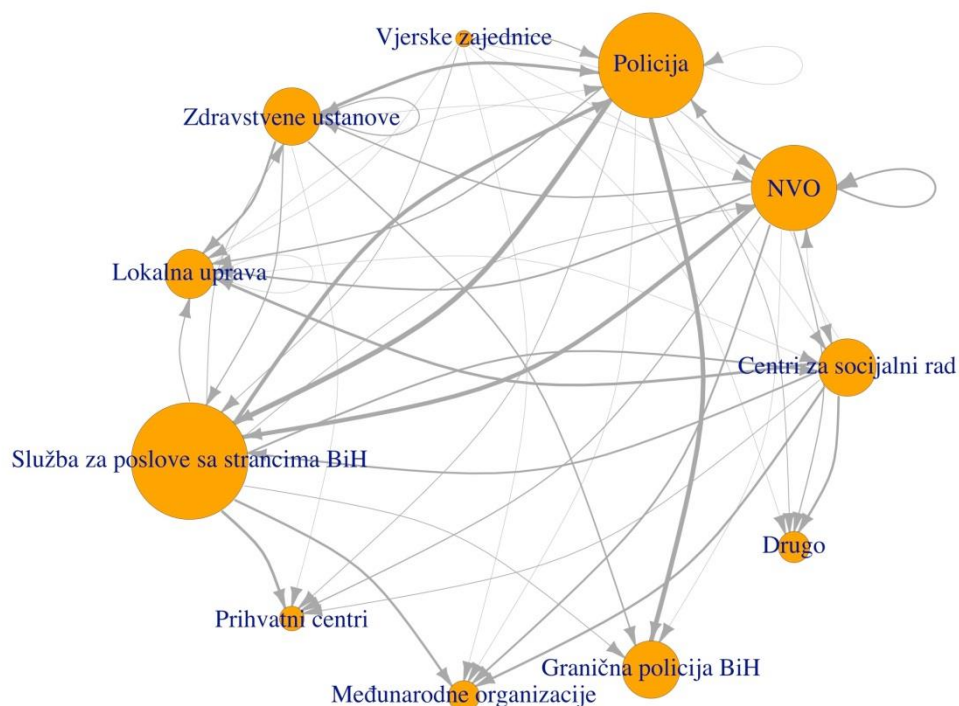
Rezultati

Grafikon pokazuje da Služba za poslove sa strancima BiH, centri za socijalni rad i zdravstvene institucije zaprimaju slučajeve od najvećeg broja pojedinačnih institucija i organizacija obuhvaćenih istraživanjem. Policija i druge institucije za provođenje zakona, najčešće upućuju migrante i izbjeglice Službi za poslove sa strancima BiH.

Iako relativno mali broj pojedinačnih institucija upućuje migrante i izbjeglice nevladinim organizacijama, upućivanje nevladinim organizacijama ipak predstavljaju važan dio procesa jer je uočeno da veći broj različitih institucija koristi tu praksu. Značajan broj NVO-a upućuje migrante i izbjeglice institucijama za zdravstvenu zaštitu, što odražava njihovu zabrinutost kada je u pitanju ova populacija, kao i njihovu najizloženiju/humanitarnu ulogu u radu na ovom pitanju.

Služba za poslove sa strancima BiH i policija pokazuju visoku međupovezanost (eng. *betweenness centrality*) unutar mreže, što ukazuje na njihovu ulogu posredničkih institucija, koje povezuju inače nepovezane aktere. Služba za poslove sa strancima i policija dakle često predstavljaju „stajališta“ za upućene slučajeve između drugih institucija unutar mreže.

Drugi grafikon ispod (Grafikon 5) pokazuje rezultate koji se odnose na sljedeće pitanje: s kojim institucijama i organizacijama najviše sarađujete kada radite na pitanjima migranata i izbjeglica? U ovom grafikonu, institucije i organizacije koje su predstavljene većim krugovima imaju više kontakt prema drugim institucijama i organizacijama i od drugih institucija i organizacija prema njima. Veći krug ukazuje na veći nivo saradnje između datih institucija ili organizacija i njihovih saradnika. Deblja strelica znači da je više pojedinačnih institucija te vrste navelo da sarađuju sa drugom institucijom u radu sa migrantima i izbjeglicama.

Grafikon 5- Saradnja među akterima

Rezultati

Grafikon prikazuje da policija (i druge agencije za provođenje zakona), Služba za poslove sa strancima i nevladine organizacije najviše sarađuju sa drugim institucijama i organizacijama po ovom pitanju. Analiza mreže upućuje na to da ove organizacije predstavljaju najvažnije povezujuće tačke između aktera i da su glavni čvorovi u ovom procesu. Predstavnici policije su, osim Službe za poslove sa strancima, identifikovali Graničnu policiju kao svog najbližeg partnera, kao što je indicirano debljom strelicom na grafikonu. Ovo ukazuje na činjenicu da Granična policija BiH igra još važniju ulogu u sklopu institucionalne mreže kao što na to ukazuje veličina kruga kojom je predstavljena ta organizacija. Iako se može učiniti da lokalne uprave manje sarađuju sa drugim akterima, one su zapravo drugi po redu navedeni partner, iza Službe za poslove sa strancima. Ova analiza takođe pokazuje kako religijske zajednice nisu od iste važnosti kao drugi akteri u radu na pitanjima migranata i izbjeglica. Nijedan akter nije naveo religijske zajednice kao aktere s kojima sarađuje u ovom procesu.

*Nezvanični prevod***Ograničenja**

Jedno od ograničenja ove analize jeste činjenica da predstavnicima međunarodnih institucija, Granične policije BiH i službenih prihvatnih centara nije postavljeno pitanje o njihovim procesima upućivanja i saradnje. To znači da je njihova važnost u radu sa migrantima i izbjeglicama u odnosu na druge aktere najvjerojatnije nedovoljno predstavljena.

Odgovor i potrebe ključnih aktera

Granična policija BiH

Pregled

Granična policija BiH (GPBiH) je operativno samostalna organizacija u sastavu Ministarstva sigurnosti BiH, zadužena za nadzor i kontrolu međunarodnih granica Bosne i Hercegovine. Granična policija BiH je ključna kada je u pitanju identifikovanje migranata i izbjeglica koji ulaze u zemlju, kao i identifikovanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima.

U razgovorima koje je Misija obavila sa službenicima Granične policije BiH utvrđeno je da je evidentiran veoma mali broj slučajeva trgovine ljudima, krijumčarenja, odnosno rodno-zasnovanog nasilja među migrantskom i izbjegličkom populacijom koja je ušla na teritorij BiH u prvoj polovini 2018. godine. Osim toga, uočeno je da GPBiH ima nedostatak adekvatnih ljudskih resursa, kao što su prevodioci i kulturološki medijatori. Različiti odgovori u vezi sa pravilnom procedurom i zakonskim protokolima ukazuju na nepostojanje jasnih operativnih uputstava Ministarstva sigurnosti BiH, posebno u vezi sa postupanjem i intervjuisanjem migranata, a naročito potencijalnih žrtava trgovine ljudima.

Procjena

Misija je obavila sedam razgovora sa predstavnicima GPBiH. Pripadnici GPBiH su od 1. januara do 9. jula 2018. godine otkrili 2.596 migranata, odnosno izbjeglica na teritoriji BiH koja je u nadležnosti GPBiH¹⁷ koji su pokušali ući u zemlju na neregularan način. Osim toga, vraćeno je još 5.738 lica koji su pokušali preći granicu.

Usprkos velikom broju migranata, odnosno izbjeglica otkrivenih na teritoriji BiH, u prvoj polovini 2018. godine¹⁸ otkriveno je 27 slučajeva krijumčarenja ljudima i nijedan slučaj trgovine ljudima. Ta činjenica je iznenađujuća, kada se uzme u obzir nepristupačnost terena na granicama između BiH sa Srbijom i Crnom Gorom koji bi mogao ponukati migrante da potraže pomoć krijumčara ili organizovanih kriminalnih grupa kako bi ušli u BiH iz ovih susjednih zemalja.

Ova Procjena je takođe otkrila da je nepostojanje jedinstvenih uputstava Ministarstva sigurnosti BiH Graničnoj policiji BiH o tome na koji način treba pristupiti, identifikovati i intervjuisati migrante na ulasku u BiH velika prepreka efikasnom obavljanju njihovog posla.

¹⁷ GPBiH je nadležna za djelovanje unutar zone koja se proteže do deset kilometara od državne granice BiH.

¹⁸ Prema informacijama prikupljenim prilikom provođenja procjene, GPBiH je prijavila 27 slučajeva krijumčarenja migranta, odnosno izbjeglica u provedenim akcijama uključujući akcije pod nazivom *Taurus i Ox*. U ove dvije akcije je otkriveno više od 30 lica iz dvije organizovane kriminalne grupa koja su učestvovala u protuzakornim aktivnostima s ciljem krijumčarenja migranata iz BiH u Hrvatsku.

Nezvanični prevod

Službenici GPBiH takođe koriste različite prakse u evidentiranju i prikupljanju podataka o migrantima i izbjeglicama.

Proces imenovanja zakonskih staratelja za djecu bez pratnje i djecu odvojenog roditelja ili staratelja među migrantima pokazao se kao problem koji se nedovoljno razumije. Iako važeće zakonske odredbe predviđaju da nadležnost imenovanja zakonskih staratelja imaju nadležni centri za socijalni rad, službenici GPBiH pokazali su slabo razumijevanje ove procedure. Osim toga, sagovornici su istakli nepoznavanje jezika kao jedan od najvećih problema u vezi sa određivanjem starosti pojedinaca. Nedostatak ljudskih resursa, uključujući prevodioce, kulturološke medijatore i nedovoljan broj službenica navode se kao neki od najvećih izazova.

Službenici GPBiH uglavnom dobro poznaju važeće zakone i propise koji se odnose na žrtve trgovine ljudima. Većina ih je takođe upoznata i sa različitim protokolima i smjernicama za postupanje sa žrtavama rodno-zasnovanog nasilja, iako su svi izjavili da novopridošlim migrantima nisu dostupni nikakvi pisani materijali na temu opasnosti od rodno-zasnovanog nasilja. Veći broj službenika GPBiH naveo je druge saradnike, kao što je, naprimjer, lokalna bolnica, koje bi kontaktirali u slučaju da otkriju dijete bez pratnje među migrantima.

Preporuke Ministarstvu sigurnosti BiH

- Izdati jasna i sažeta operativna uputstva za vođenje inicijalnih intervjua sa migrantima, odnosno izbjeglicama i osmisliti relevantnu obuku za svoje službenike koja će se baviti odgovorom na mješovite migracijske tokove;
- Izraditi jedinstvene smjernice za službenike Granične policije BiH za intervjuisanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima;
- Zaposliti dodatne službenike Granične policije BiH, uključujući policijske službenice, koji su osposobljeni i obučeni za rad sa ranjivim migrantima i izbjeglicama, kao što su, naprimjer, žene, mladi i potencijalne žrtve trgovine ljudima;
- Preduzeti mjere s ciljem bolje koordinacije rada Granične policije BiH i drugih agencija za provođenje zakona koje rade na pitanjima u vezi sa migracijama, uključujući entitetska i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova, kako bi se osigurala veća saradnja u radu na potencijalnim slučajevima trgovine i krijumčarenja ljudima.

Preporuke Graničnoj policiji BiH

- Zaposliti ili na drugi način angažovati prevodioce i kulturološke medijatore radi efikasnije komunikacije sa migrantima i izbjeglicama;
- Obučiti osoblje o indikatorima rodno-zasnovanog nasilja kroz odgovarajuću obuku i izradu relevantnih smjernica i protokola za postupanje u različitim slučajevima; Osigurati migrantima i izbjeglicama informacije o opasnostima od rodno-zasnovanog nasilja;
- Osigurati da centar za socijalni rad imenuje zakonskog staratelja odmah po otkrivanju djeteta bez pratnje.

Služba za poslove sa strancima

Pregled

Služba za poslove sa strancima (SPS) ima značajnu ulogu kada govorimo o migrantskim tokovima kroz BiH. SPS je upravna organizacija u sastavu Ministarstva sigurnosti BiH nadležna za operativno-inspekcijske i upravno pravne poslove o kretanju i boravku stranaca i azilu.¹⁹ SPS se smatra „mehanizmom upravljanja migracijama“ koji, između ostalog, osigurava mogućnost pristupa sistemu azila u BiH. Osim toga, SPS ima ključnu ulogu u otkrivanju potencijalnih žrtava trgovine ljudima, kao i djece žrtava zlostavljanja ili žrtava rodno-zasnovanog nasilja među migrantskom populacijom.

Procjenom je utvrđeno da je potrebno unaprijediti kapacitete i resurse za rješavanje problema koji se javljaju prilivom migranata i izbjeglica, uključujući organiziranje obuke za službenike SPS-a o zakonima i procedurama relevantnim za rad na potencijalnim slučajevima trgovine ljudima i rodno-zasnovanog nasilja.

Procjena

Predstavnici Misije OSCE-a u BiH obavili su 10 razgovora sa predstavnicima Službe za poslove sa strancima. Kroz te razgovore utvrđeno je i da pored činjenice da su ti službenici prošli obuku iz oblasti kao što je postupanje u potencijalnim slučajevima trgovine ljudima, ne postoje službene smjernice ili obuka o tome kako treba postupati u mješovitim migracijskim tokovima.

Služba ne posjeduje dovoljnu infrastrukturu za potrebe ugroženih migranata. Naprimjer, ne postoji efikasan sistem za kontrolu i provođenje procjene rizika žrtava. Osim toga, velika većina sagovornika istakla je da se novopridošlim migrantima ne pružaju informacije o opasnosti da postanu žrtve trgovine ljudima.

Usprkos zakonskoj obavezi inspektora SPS-a da obavi intervju sa potencijalnom žrtvom trgovine ljudima na mjestu gdje je potencijalna žrtva zatečena²⁰, kako bi se ubrzala procedura identifikacije, samo pola službenika SPS-a s kojima su predstavnici Misije obavili razgovor potvrdilo je da je to zaista slučaj.

Nadalje, sagovornici su istakli da SPS ne posjeduje adekvatne prostorije za efikasan rad na potencijalnim slučajevima trgovine ljudima, posebno kada se radi o djeci žrtvama

¹⁹ Zakon o Službi za poslove sa strancima, član 2. Službeni glasnik, br. 54/05, 36/08. U sklopu svoje nadležnosti, SPS je operativno nezavisna institucija finansirana kroz državni budžet. SPS ima 16 terenskih ureda.

²⁰ Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima, član 9. Službeni glasnik BiH, br. 79/16.

Nezvanični prevod

trgovine ljudima. Oni su takođe potvrdili da SPS nema ključne resurse, kao što su kulturološki medijatori radi komunikacije sa migrantima.²¹

Postoje veoma različita mišljenja među službenicima SPS-a o tome kako pomoći migrantima koji izraze namjeru podnošenja zahtjeva za azil u BiH. Trenutno se migrantima izdaje potvrda da su izrazili namjeru podnošenja zahtjeva za azil, ali su onda često ostavljeni da sami putuju na udaljene lokacije bez nadzora i bez podrške kako bi lično podnijeli zahtjev za azil. Ovo je veoma problematična procedura koju bi trebalo revidirati kako bi se minimalizirali sigurnosni rizici, minimalizirala opasnost da migranti postanu žrtve trgovine ljudima i da bi se unaprijedila kontrola migracija.

Preporuke

U svjetlu ovih informacija, Misija preporučuje Službi za poslove sa strancima sljedeće:

- Organizirati obuku za obnavljanje znanja za službenike na temu zakonskih odredaba kojima se reguliše trgovina ljudima, uključujući odredbe o nacionalnom referalnom mehanizmu. Službenicima SPS-a bi takođe od koristi bila obuka za rad sa mješovitim migracionim tokovima;
- Osigurati da službenici prođu kroz praktičnu obuku za obavljanje intervjua sa migrantima i azilantima, uključujući i potencijalne žrtve trgovine ljudima na rodno i kulturološki osjetljiv način;
- Osigurati postojanje adekvatnih prostorija prilagođenih za obavljanje intervjua sa djecom potencijalnim žrtvama trgovine ljudima, odnosno korištenje prostorija koje druge institucije imaju na raspolaganju, naprimjer centri za socijalni rad, policijske stanice, tužilaštva ili sudovi;
- Koristiti usluge kulturoloških medijatora u radu sa migrantima, odnosno izbjeglicama;
- Educirati osoblje o indikatorima rodno-zasnovanog nasilja kroz relevantne obuke i izraditi odgovarajuće smjernice i protokole za rad na slučajevima rodno-zasnovanog nasilja;
- Zaposliti dodatne inspektorice, obučene za obavljanje intervjua sa ženama migrantima, odnosno izbjeglicama kada to okolnosti u konkretnom slučaju zahtjevaju.

²¹ Ovo nije u skladu sa preporukama relevantnih međunarodnih organizacija. Naprimjer, OSCE-ov Ured specijalnog predstavnika i koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima u svom najnovijem izvještaju ističe da „prisustvo kulturoloških medijatora i prevodilaca treba da bude preduslov za djelotvoran postupak (identifikacije migranata)“. Pogledajte: *Specijalni predstavnik i koordinator za borbu protiv trgovine ljudima, Od prihvata do priznavanja: identifikovanje i zaštita žrtava trgovine ljudima u mješovitim migracionim tokovima*, Usredsređenost na objekte za prvu identifikaciju i prihvata izbjeglica i migranata u regionu OSCE-a (Beč, 2017.). Takođe pogledajte: Najvažniji zaključci sa 17. konferencije Alijanse za borbu protiv trgovine ljudima, <https://www.osce.org/secretariat/313421?download=true>.

Ustanove zdravstvene zaštite

Pregled

Pružanje usluga zdravstvene zaštite migrantima i izbjeglicama pokazalo se nejednakim u cijeloj zemlji odnosno u svim ustanovama zdravstvene zaštite.

Broj migranata i izbjeglica kojima je pružena medicinska pomoć u ustanovama zdravstvene zaštite u BiH vjerovatno je mnogo veći od zvaničnih procjena, a finansiranje usluga zdravstvene zaštite, kao i vrste pruženih usluga su uveliko improvizovane bez zvaničnog uputstva ili instrukcija sa bilo kojeg višeg organa vlasti u BiH. Samo pojedinci koji su podnijeli zahtjev za azil imaju pravo pristupa primarnoj zdravstvenoj zaštiti u BiH.

Procjena

Misija je obavila 18 intervjua sa zaposlenicima iz različitih ustanova zdravstvene zaštite, uključujući domove zdravlja, službe hitne pomoći, bolnice i Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo. Većina ovih institucija (11) je potvrdila da su pružili pomoć migrantima i izbjeglicama.

Zaključci Misije pokazuju nedostatak jasnog plana ili protokola koji bi omogućio pristup zdravstvenoj zaštiti za migrante i izbjeglice. Zbog ad hoc pristupa ustanova zdravstvene zaštite u cijeloj BiH prema slučajevima koji se odnose na migrante i izbjeglice, teško je tačno znati koliko migranata ili izbjeglica su koristili usluge zdravstvene zaštite ili procijeniti kvalitet usluga. U vrijeme obavljanja intervjua, ukupno 1.292 slučaja je evidentirano od januara 2018. godine do početka jula 2018. godine. Međutim, domovi zdravlja ne čuvaju razvrstane podatke o uslugama i pomoći koje su pružene isključivo migrantima i izbjeglicama²². Značajan izuzetak je Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo koja je omogućila Misiji uvid u jasne i razvrstane podatke o intervencijama koje uključuju migrante i izbjeglice jer su odmah reagovali na situaciju migranata i izbjeglica kroz stvaranje internog informacionog sistema.

Zdravstvena zaštita je bolje regulisana za pojedince koji su podnijeli zahtjev za azil (8% od ukupnog broja migranata i izbjeglica do jula) i koji imaju prebivalište u prihvatnim centrima. Međutim, dok se primarna zdravstvena zaštita pruža za tražitelje azila u Trnovu i Salakovcu²³ gdje su postignuti sporazumi sa domovima zdravlja i nadležnim ministarstvima, sekundarna i tercijarna zdravstvena zaštita nije pokrivena.

²² Neki od njih koriste svoje redovne registre (registre protokola), dok drugi pružaju podršku na zahtjev policije ili centra za socijalni rad. Neki od ispitanika priznali su da ne žele evidentirati migrante u protokolu zbog toga što kasnije ne bi mogli potraživati troškove.

²³ U Salakovcu je pružena pomoć na osnovu sporazuma koji je Dom zdravlja Mostar Stari Grad potpisao sa Ministarstvom sigurnosti BiH, prema kojem Dom zdravlja pruža migrantima primarnu zdravstvenu zaštitu. Na osnovu potpisanog

Nezvanični prevod

Troškovi zdravstvenih usluga za migrante i izbjeglice su pokriveni na različite načine, ali većina domova zdravlja je izjavila da troškove pokrivaju iz vlastitih budžeta. Neke institucije su pružile medicinsku pomoć migrantima i izbjeglicama isto kao i državljanima BiH koji imaju zdravstveno osiguranje. Dom zdravlja u Trebinju je pružio medicinsku pomoć, naprimjer, jer zdravstveni radnici nisu bili sigurni kako drugačije kategorisati slučajeve migranata i izbjeglica. Druge ustanove zdravstvene zaštite su izjavile da su dobijale sredstva od agencija UN-a, civilnog društva, volontera, Granične policije BiH ili iz gradskog budžeta za hitne slučajeve kako bi pokrili troškove zdravstvene zaštite migranata i izbjeglica²⁴. Međutim, detaljni statistički podaci bili su uglavnom nedostupni. Veći medicinski troškovi nastaju kada migranti i izbjeglice koriste sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu koju ne pokrivaju organi vlasti BiH. Obično su to agencije UN-a, civilno društvo ili volonteri koji pokrivaju ove troškove²⁵.

Značajna dobra praksa u Trebinju je postignuta sporazumom između Doma zdravlja i Ministarstva sigurnosti BiH da se odredi dežurni doktor za pružanje medicinske pomoći migrantima i izbjeglicama kojeg Služba za poslove sa strancima i Granična policija BiH može pozvati kada je potrebno. Ovu uslugu finansijski podržava IOM. Pored toga, u junu 2018. godine, Unsko-sanski kanton je potpisao Memorandum o razumijevanju sa *Medecins Sans Frontieres*, a mobilni timovi iz te organizacije rade tri puta sedmično na ključnim mjestima u ovom kantonu.

Ustanove zdravstvene zaštite pružile su različite vrste primarne, sekundarne i tercijarne zaštite. Većina je pružila pedijatrijsku zaštitu²⁶ i pomoć zbog povreda. Druge vrste zaštite uključuju pomoć u vezi sa trudnoćom i porodom, kožnim bolestima i dodjelom lijekova. Neki su pružili pomoć vezanu za adresiranje nasilja (uključujući rodno zasnovano nasilje), mentalno zdravlje, vakcinacije i operacije. Pored navedenog, domovi zdravlja u Bihaću i Velikoj Kladaši pružili su dodatne WASH usluge²⁷, kao što su dezinfekcija i istrebljenje pacova. Kantonalna bolnica u Bihaću suočila se s izazovima u pogledu sahrana preminulih migranata i izbjeglica²⁸.

sporazuma, doktori Doma zdravlja posjećuju Salakovac dva puta sedmično, što, prema mišljenju osoblja u Salakovcu, nije dovoljno jer bi posjete trebalo obavljati svakodnevno.

²⁴ Naprimjer, ispitanici su također pomenuli da je IOM u Bihaću i Sarajevu pokrio troškove pacijenata kojima su pružili pomoć. U Bijeljini su koristili gradska budžetska sredstva predviđena za hitnu pomoć za neosigurane osobe. Islamska zajednica je u Velikoj Kladaši obezbjedila 5.000 KM za lijekove i medicinske proizvode. Granična policija BiH je u Višegradu pokrila troškove zdravstvenih usluga za osobe koje su doveli u dom zdravlja. Međutim, u nedostatku sredstava, Granična policija BiH je nedavno uputila migrante i izbjeglice da sami kontaktiraju dom zdravlja, što je dovelo do smanjenja broja pacijenata.

²⁵ U slučaju Salakovca, Misija OSCE-a je obaviještena da UNHCR pokriva ove troškove na *ad hoc* osnovi.

²⁶ Napomena: u nekim slučajevima, kao u Mostaru, Misija OSCE-a je samo dobila podatke o pedijatrijskim i ginekološkim uslugama pošto su samo ti podaci bili u posebnoj evidenciji. To može biti slučaj i na drugim lokacijama.

²⁷ WASH je kolektivni izraz za vodu, sanitariju i higijenu.

²⁸ Do jula 2018. godine imali su tri slučaja preminulih osoba i jednu autopsiju. Pružena je i pomoć zbog iscrpljenosti i neuhranjenosti u Domu zdravlja Bijeljina.

Nezvanični prevod

Ustanova zdravstvene zaštite Unsko-sanskog kantona²⁹, kao i službe hitne pomoći Kantona Sarajevo prijavili su slučajeve nasilja nad muškarcima, ženama i djecom. Bolnica u Bihaću je pružila medicinsku pomoć zbog nekoliko nasilnih povreda među migrantima koji su izjavili da ih je napala hrvatska granična policija, uključujući i pobačaj uslijed udarca u stomak i slomljenu vilicu. Oba doma zdravlja u Unsko-sanskom kantonu³⁰ takođe su imala slučajeve nasilja među migrantima. Svi slučajevi nasilja prijavljeni su policiji.

U pogledu referalnog mehanizma za ustanove zdravstvene zaštite, samo nekoliko ispitanika izjavilo je da su upućivali slučajeve drugim institucijama kao što je Služba za poslove sa strancima. Domovima zdravlja su upućeni slučajevi uglavnom iz Granične policije BiH, policije, kao i Službe za poslove sa strancima, IOM, Izbjegličkog centra i lokalnih nevladinih organizacija. Bolnice su uglavnom dobijala slučajeve iz lokalnih domova zdravlja. Zavodi za javno zdravstvo su uglavnom saradivali sa policijom, Graničnom Policijom BiH, domovima zdravlja odnosno bolnicama i SPS-om.

Preporuke

Na osnovu ove procjene, Misija daje sljedeće preporuke, naročito entitetskim i kantonalnim ministarstvima zdravstva i fondovima zdravstvenog osiguranja:

- Izraditi jedinstvene protokole o načinu pružanja zdravstvene zaštite migrantima i izbjeglicama koji bi omogućili pristup zdravstvenoj zaštiti svim migrantima i izbjeglicama kojima je potrebna pomoć, u istoj mjeri kao što se pruža drugim ugroženim osobama u BiH;
- Uspostaviti odgovarajući sistem evidentiranja kako bi se pratilo pružanje usluga migrantima i izbjeglicama kao i pregled zdravstvenih problema sa kojima se suočavaju, posebno zdravstvenih problema uslijed nasilnih incidenata;
- Osigurati preventivne mjere sa snažnim fokusom na imunizaciju, osiguravajući pristup adekvatnom skloništu i WASH³¹ objektima jer je to prva preventivna mjera za liječenje većine zdravstvenih problema među migrantima/izbjeglicama³²;
- Osigurati raspoređivanje mobilnih timova, uključujući stručnjake za mentalno i reproduktivno zdravlje, u najvećim migrantskim i izbjegličkim naseljima, kako bi se pratilo potencijalno širenje vektorskih zaraznih bolesti, izvršio prvi pregled i uputile osobe kojima je potrebna dodatna medicinska usluga³³;

²⁹ Dom zdravlja Bihać, Dom zdravlja u Velikoj Kladuši i Kantonalna bolnica u Bihaću.

³⁰ Bihać i Velika Kladuša

³¹ Voda, sanitarija i higijena, <https://www.humanitarianresponse.info/en/topics/environment/page/wash>

³² Preporuka koju je izradila Međunarodna donatorska koordinacijska grupa u oblasti zdravstva

³³ Idem

Nezvanični prevod

- Potrebno je osigurati rodno osjetljiv pristup u svim aktivnostima mobilnih timova i svih raspoređenih zaposlenika³⁴.

³⁴ Idem

Centri za socijalni rad

Pregled

Centri za socijalni rad imaju ključnu ulogu u službenom planu pružanja pomoći migrantima, izbjeglicama, azilantima i djeci bez pratnje ili djece odvojene od roditelja ili staratelja, jer su nadležni za pružanje porodično-pravne zaštite, dječije zaštite, socijalne zaštite i zaštite porodice od nasilja i maloljetničke delikvencije, kao što je uređeno odgovarajućim zakonima o socijalnoj zaštiti.

Nedostatak jasnih protokola ili standardnih operativnih procedura za pomoć ugroženim migrantima i izbjeglicama dovodi do toga da centri za socijalni rad ne mogu pružiti efikasnu pomoć ovoj populaciji. Centri za socijalni rad u BiH nisu imali dovoljno ljudskih i finansijskih sredstava ni prije priliva migranata i izbjeglica u zemlju, a sada ih pogotovo nemaju za rješavanje pitanja ove dodatne grupe stanovništva. Osoblje centara za socijalni rad nema kapacitet niti znanje o relevantnim zakonima i procedurama, posebno u slučajevima nestale, djece bez pratnje, djece odvojene od roditelja ili staratelja ili nasilja u porodici.

Procjena

Misija je intervjuisala zaposlenike 24 centra za socijalni rad, od kojih je polovina izjavila da je pružala pomoć migrantima i izbjeglicama. Od januara do početka jula 2018. godine, ovi centri za socijalni rad su pomogli ukupno 13 muškaraca, četiri djevojčice i 68 dječaka³⁵. Nijedan zaposlenik centara za socijalni rad nije izjavio da je pružio pomoć ženama. Posebno, zaposlenici centara za socijalni rad u Velikoj Kladuši i Bihaću izjavili su da su samo jednom prilikom pomagali migrantima i izbjeglicama. Ovo je alarmantno s obzirom da ovi gradovi predstavljaju dva najkritičnija područja u zemlji gdje je neophodna pomoć migrantima i izbjeglicama.

Centri za socijalni rad nisu dobili ni finansijska sredstva niti instrukcije o načinu postupanja sa slučajevima koji se odnose na migrante i izbjeglice. Ne postoji nijedan akcioni plan za rješavanje slučajeva migranata i izbjeglica među centrima za socijalni rad na lokalnom nivou, uprkos činjenici da većina intervjuisanih službenika centara za socijalni rad smatra da bi imali koristi od takvog akcionog plana. Neki centri za socijalni rad odlučili su da ne primaju migrante i izbjeglice, dok u drugim slučajevima koordiniraju sa lokalnim Crvenim

³⁵ Centar za socijalni rad sa najvećim brojem slučajeva gdje je pružena pomoć je Bijeljina (17 dječaka i 3 djevojčice), a zatim Stari Grad-Sarajevo (16 dječaka). Centri za socijalni rad sa najnižim brojem su Velika Kladuša (1 dječak) i Bihać (1 dječak)

Nezvanični prevod

krstom kako bi migrantima i izbjeglicama pružili pomoć u dobivanju osnovnih prehrambenih i higijenskih sredstava.

Većina intervjuisanih centara za socijalni rad nema kapacitet za prepoznavanje i reagiranje na znakove nasilja, zlostavljanja, trgovine ljudima i eksploatacije. Naprimjer, većina centara za socijalni rad nije pokazala odgovarajuću svijest o mehanizmima za pružanje pomoći ugroženim grupama kao što su djeca bez pratnje, trudnice ili osobe sa invaliditetom. Osim toga, nijedan od ispitanika nije bio upoznat sa slučajevima trgovine migrantima i izbjeglicama u njihovoj općini ili nadležnosti. Samo jedan centar za socijalni rad je utvrdio slučaj nasilja u porodici³⁶.

Centri za socijalni rad koji su radili sa migrantima i izbjeglicama pružili su sljedeće vrste pomoći: starateljstvo³⁷, hrana, prevoz, odjeća i smještaj.

Devet centara za socijalni rad, koji su učestvovali u ovoj procjeni, je kontaktirano u cilju pokretanja postupka starateljstva za djecu bez pratnje i djecu odvojenu od roditelja ili staratelja, a svi su izjavili da su imali neku vrstu direktnog kontakta ili komunikacije s djecom tokom ovog procesa. Podrška koju su pružili bila je raznolika: pratnja djeteta, prisustvovanje tokom saslušanja, pomoć pri smještaju i zastupanje prilikom formalnih pravnih postupaka. Postavljena su pitanja intervjuisanim stručnjacima o pravnim implikacijama i procedurama u slučaju da maloljetnik pod starateljstvom centra za socijalni rad nestane ili napusti izbjeglički centar, i iz različitih odgovora može se zaključiti da ne postoje jasne procedure i protokoli. U pogledu referalnih mehanizama, samo polovina intervjuisanih je uputila slučajeve u druge institucije kao što su Služba za poslove sa strancima, NVO-i³⁸ ili Centar za izbjeglice i readmisiju u Salakovcu. Većina slučajeva je upućena iz NVO-a, Ministarstva sigurnosti BiH i Službe za poslove sa strancima.

Preporuke

Na osnovu ove procjene, Misija preporučuje sljedeće:

- Entitetska i kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu zaštitu trebaju uspostaviti mehanizam koordinacije kako bi se složili o sljedećem:
 - Budžetskim potrebama i dostupnosti, kako bi se ojačali centri za socijalni rad putem privremenih finansijskih i ljudskih resursa, posebno u područjima sa velikim

³⁶ U Centru za socijalni rad Ilidža, socijalni radnik je izjavio da "druge nadležne institucije nisu primjenjivale Zakon o zaštiti od nasilja u porodici jer se ne može pružiti zaštita osobama koje nemaju dozvolu za boravak niti su državljani BiH". Ovaj argument je nevažeći, jer se Zakon primjenjuje i na strance koji borave u zemlji ili su na njenoj teritoriji.

³⁷ U skladu sa Zakonom, maloljetnici bez pratnje moraju imati zakonske staratelje koji mogu donositi odluke u njihovom najboljem interesu.

³⁸ NVO koje su najčešće pominjali centri za socijalni rad su *Vaša Prava* (specijalizovana za pravnu pomoć) i *Inicijativa žena BiH* (specijalizovana za psihosocijalnu pomoć).

Nezvanični prevod

brojem migranata. To bi uključivalo 24-satno dežurno osoblje koje bi moglo pružiti institucionalnu i profesionalnu podršku ugroženim migrantima i izbjeglicama, kao što su porodice sa djecom ili djeca bez pratnje i djeca odvojena od roditelja ili staratelja;

- Jasnim referalnim mehanizmima i protokolima za pružanje zaštite ugroženih migranata, koji će zatim biti pravilno upućeni osoblju centra za socijalni rad; ovo treba uključivati protokole i standardne operativne postupke za slučajeve koji se odnose na djecu bez pratnje i razdvojenu djecu, a posebno za imenovanje staratelja;
 - Izgradnji kapaciteta kako bi se povećao broj kvalificiranih radnika koji mogu da odgovore na potrebe migranata i izbjeglica, prepoznaju i odgovore na znakove nasilja, zlostavljanja, trgovine ljudima i eksploatacije.
 - Kada se identifikuje dijete bez pratnje i razdvojeno dijete, staratelja³⁹ bi trebalo odmah imenovati da zastupa interese djeteta u različitim inicijalnim procedurama i djeluje kao veza između djeteta i pružatelja usluga kako bi se osigurala neophodna zaštita. Ne bi trebale postojati razlike u mandatu staratelja na osnovu toga da li je dijete državljanin ili stranac⁴⁰.
- Pored toga, potrebno je ojačati koordinaciju i razmjenu informacija između centra za socijalni rad i Službe za poslove sa strancima prilikom zadovoljavanja potreba ugroženih kategorija migranata, kao što su potencijalne žrtve trgovine ljudima.

³⁹ Pojedinci koji se postavljaju za staratelje moraju imati odgovarajuće iskustvo u oblasti zaštite djece, poznavanje prava djece/ ljudskih prava i razumijevanje specifičnih potreba djece žrtava, uključujući rodnu ravnopravnost. Staratelji će proći specijaliziranu obuku, profesionalnu podršku i odgovarajuću pomoć u obavljanju dužnosti.

⁴⁰ UNICEF (avgust, 2016.), informacija o zagovaranju. Izbjeglička i migrantska kriza u Evropi. Poziv za efikasno starateljstvo za djecu bez pratnje i djecu odvojenu od roditelja ili staratelja.

Nevladine organizacije

Pregled

Međunarodne i lokalne nevladine organizacije su glavni pružatelji direktne humanitarne pomoći migrantima i izbjeglicama širom Bosne i Hercegovine. U okviru ove procjene, Misija je ustanovila da značaj i uticaj NVO prisutnih u BiH takođe uveliko prepoznaju Služba za poslove sa strancima, policijske agencije i druge međunarodne organizacije, koje su sve izjavile da su upućivale migrante i izbjeglice nevladinim organizacijama radi pružanja pomoći.

Nevladine organizacije su angažovane širom zemlje, kako u prihvatnim centrima u većim gradovima, tako i u područjima poput Unsko-sanskog kantona, gdje se trenutno nalazi najveći broj migranata. Međutim, nevladine organizacije u zemlji se takođe suočavaju sa značajnim izazovima u pogledu efikasnosti zbog nedostatka finansijskih sredstava (posebno zbog nedostatka dugoročnih planova finansiranja), kao i loše koordinacije sa drugim organizacijama, bilo da su vladine, nevladine, domaće ili međunarodne organizacije.

Procjena

Misija je intervjuisala 32 nevladine organizacije, međutim samo 18 NVO je direktno radilo sa migrantima i izbjeglicama. Samo osam nevladinih organizacija je evidentiralo ukupan broj osoba kojima su pružili pomoć od januara do kraja juna 2018. godine, razvrstan po spolu i dobi i ukupnom broju od 5310⁴¹. Ostalih deset NVO su evidentirali ukupno 15.637 slučajeva pružanja pomoći što znači da je ista osoba mogla primiti pomoć nekoliko puta ili od različitih NVO-a.

NVO-i za koje je utvrđeno da su pružili najveću pomoć migrantima i izbjeglicama u BiH su pomozi.ba, IFS Emmaus i Crveni krst BiH, a naročito Crveni krst u Bihaću. NVO-i takođe pružaju pomoć u prihvatnim centrima i u područjima gdje su migranti i izbjeglice prisutni u značajnom broju. Naprimjer, Crveni krst u Mostaru pruža podršku Centru za izbjeglice i readmisiju u Salakovcu, a Crveni krst u Bihaću koordinira pomoć za migrante koji žive u devastiranom objektu u tom gradu.

Općenito, NVO pružaju migrantima i izbjeglicama humanitarnu pomoć u hrani, odjeći, opremi za djecu i higijenskim proizvodima, uključujući i higijenske proizvode za žene. Neki takođe pružaju pravnu pomoć, psihološku podršku, medicinsku ili osnovnu zdravstvenu zaštitu, transport i smještaj.

⁴¹ 16% žene, 62% muškarci i 22% djeca

Nezvanični prevod

Nevladine organizacije su izrazile potrebu za dugoročnim finansiranjem, kao i za većom koordinacijom sa drugim organizacijama i pojedincima koji rade sa migrantima i izbjeglicama u BiH. Oni primaju sredstva iz raznih izvora, od institucija vlasti, preko donacija građana do međunarodnih organizacija. Pored toga, organizacije kao što su Crveni krst, Caritas, Merhamet ili Catholic Relief Services koriste svoja finansijska sredstva. Samo polovina NVO koje pomažu migrantima i izbjeglicama ima akcioni plan, dok su druge izjavile da imaju namjeru ili potrebu da naprave akcioni plan.

Zaposlenici NVO-a stekli su dojam da su gradski, kantonalni, entitetski i državni organi vlasti nerado aktivno sarađivali na pitanjima koji se odnose na migrante i izbjeglice ili su nerado bili aktivno uključeni; negativna medijska pokrivenost situacije, kao i jezičke barijere, takođe su često pomenuti izazovi u njihovom radu.

NVO su izjavile da značajan broj zaposlenih radi na pitanjima migranata i izbjeglica. IFS Emmaus, Vaša prava i Crveni krst BiH imaju preko 25 posvećenih stručnjaka koji rade sa migrantima i izbjeglicama. Predstavnici pomozi.ba i Crvenog krsta grada Bihaća izjavili su da imaju 50 odnosno 40 volontera.

Od intervjuisanih NVO-a koje se direktno bave pitanjima migranata i izbjeglica, većina (13) je izjavila da slučajeve upućuju drugim institucijama/organizacijama⁴². Na pitanje da li druge institucije ili organizacije upućuju slučajeve njima, većina NVO (11) je odgovorila potvrdno, s tim da većina slučajeva dolazi od međunarodnih organizacija, Službe za poslove sa strancima i policije.

Nevladine organizacije uglavnom sarađuju sa Službom za poslove sa strancima, međunarodnim organizacijama, lokalnim upravama i policijom.

Preporuke

Iako nevladine organizacije imaju ključnu ulogu u odgovoru na situaciju u vezi sa migrantima i izbjeglicama, posebno u osiguranju pristupa osnovnim socijalnim uslugama, važno je da se državne institucije ojačaju i da budu odgovorne u okviru svojih nadležnosti i da se ne stvara paralelni sistem socijalne zaštite.

Zbog toga, na osnovu intervjua sa NVO-ima koje trenutno rade u BiH, Misija preporučuje sljedeće:

- Na lokalnom nivou, nevladine organizacije trebaju aktivno učestvovati na redovnim koordinacijskim sastancima kako bi se osigurala odgovarajuća raspodjela pomoći i

⁴² Osam nevladinih organizacija upućuje slučajeve Službi za poslove sa strancima i domovima zdravlja/bolnicama. Tri od njih upućuju slučajeve UNHCR-u ili IOM-u i nevladinim organizacijama kao što su Vaša Prava, BH Women's Initiative, IFS Emmaus i Žene sa Une. Samo dva NVO-a su upućivala slučajeve u centar za socijalni rad.

Nezvanični prevod

izbjeglo dupliciranje uloženi napora, naročito u područjima gdje nekoliko nevladinih organizacija i drugih aktera aktivno rade sa migrantima i izbjeglicama;

- Nевladine organizacije koje sarađuju sa prihvatnim centrima i lokalnim upravama trebaju razmotriti angažiranje više migranata u svom radu i aktivnostima, naprimjer kao kuhare, prevodioce ili u obrazovnim aktivnostima za djecu;
- Nевladine organizacije trebaju dosljedno izvještavati o povredama ljudskih prava nadležne institucijama kao što su Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH i policija.

Lokalna uprava

Pregled

Na osnovu procjene Misije o pristupu lokalnih uprava situaciji u vezi sa migranatima i izbjeglicama, stiže se dojam da lokalne uprave u velikoj mjeri same određuju svoje uloge i odgovornosti. Njihove uloge i odgovornosti se razlikuju od mjesta do mjesta.

Iz provedenih intervjua, Misija je zaključila da su glavni izazovi lokalnom upravljanju prilivom migranata u BiH nedostatak jasne uloge lokalnih uprava i nedostatak koordinacije lokalnih uprava sa drugim nivoima vlasti u BiH.

Procjena

Misija je intervjuisala 21 službenika lokalnih uprava (uglavnom općina i gradskih uprava) od kojih je 16 izjavilo da ne postoji unutrašnji mehanizam za praćenje i odgovor na situaciju u pogledu migranata i izbjeglica na nivou njihove lokalne uprave.

Zaposlenici ili uredi nadležni za ovo pitanje unutar lokalnih uprava se razlikuju od mjesta do mjesta, kao i njihove odgovarajuće uloge i odgovornosti. Jedan od razloga za to je nedostatak mehanizama koordinacije između države i lokalnih organa vlasti. Takvim mehanizmi bi mogli razjasniti ko bi na lokalnom nivou trebao biti nadležan za pitanja vezana za izbjeglice i migrante⁴³.

Kao posljedica nedostatka mehanizama koordinacije, većina intervjuisanih lokalnih uprava ne prati ili ne prikuplja podatke o prilivu migranata u njihovim područjima. Samo općine Brod, Srebrenica, Velika Kladuša, Sarajevo-Stari Grad i Bihać su izjavile da postoje neki mehanizmi za prikupljanje takvih informacija⁴⁴.

Pored toga, samo tri intervjuisane općine imaju akcione planove za pružanje pomoći migrantima i izbjeglicama: općina Bihać je osigurala mjesto za smještaj migranata i izbjeglica kao i minimalne usluge (hranu, zdravstvenu zaštitu i općinske usluge); općina Sapna ima službeni plan saradnje sa drugim relevantnim službama i saradnicima; a općina Trebinje, u saradnji sa Crvenim krstom, je označila minska polja, upozoravajući migrante i izbjeglice na opasnost od mina u općini.

U devet od 21 lokalne uprave postoje mehanizmi koordinacije za pružanje pomoći migrantima i izbjeglicama na lokalnom nivou. Ove lokalne uprave uglavnom koordiniraju

⁴³ Strategija Ministarstva sigurnosti BiH i Akcioni plan u oblasti migracija i azila 2016-2020 (str.140) predviđaju angažman na lokalnom nivou, ali ne sa operativne perspektive.

⁴⁴ Ove informacije se generalno dobijaju kroz komunikaciju sa lokalnim centrima za socijalni rad i forumima za pitanja sigurnosti, posjetama na terenu, komunikacijom sa lokalnim kontaktima u zajednici, istraživanjem kod NVO-a, policije i Granične policije, i na kraju putem medijskih izvještaja.

Nezvanični prevod

aktivnosti sa policijom, Crvenim krstom i centrima za socijalni rad⁴⁵. Sa izuzetkom Sarajeva, Bihaća i Velike Kladuše gdje UNHCR i IOM organizuju međuagencijske koordinacijske sastanke i Sapne, gdje Crveni krst koordinira dnevnu razmjenu informacija, većina lokalnih uprava organizuje koordinacijske sastanke samo po potrebi.

Preporuke

Misija preporučuje sljedeće:

- Općinsko vijeće / gradonačelnik treba imenovati ured u okviru općine koji će biti nadležan za pitanja migranata i izbjeglica;
- Općinsko vijeće, zajedno s uredom za pitanja migranata i izbjeglica, treba utvrditi glavne aktere koji će raditi na pitanjima migranata i izbjeglica na svom području i napraviti jasan i pravilan mehanizam za koordinaciju i razmjenu informacija;
- Ured treba napraviti lokalne akcijske planove, zasnovane na državnom interventnom planu, posebno u općinama sa velikim brojem migranata i izbjeglica;
- Udruženje općina i gradova Federacije BiH treba biti uključeno u državne/entitetske koordinacijske sastanke vezane za migracije kako bi se osigurao usklađen i koordiniran pristup rješavanju situacije migranata i izbjeglica na lokalnom nivou.

⁴⁵ Samo u Trnovu, Centar za socijalni rad, policija i druge jedinice lokalne samouprave upućuju migrante Općini. Samo općina Brod saraduje sa policijom i Centrom za socijalni rad u vezi migranata i izbjeglica.

Nezvanični prevod

Agencije za provedbu zakona (policija)

Pregled

U svojoj procjeni Misija je nastojala razumjeti na koji način druge agencije za provođenje zakona, osim Granične policije BiH⁴⁶ identifikuju migrante, kao i njihovu sposobnost da odgovore na društvene i sigurnosne izazove koje postavlja trenutna situacija sa migrantima i izbjeglicama u BiH, posebno u slučajevima trgovine ljudima i rodno-zasnovanog nasilja. Cilj procjene je takođe bila i analiza opsega i efikasnosti saradnje agencija za provođenje zakona sa drugim relevantnim institucijama.

Misija je zaključila da za saradnju agencija za provođenje zakona u BiH sa relevantnim institucijama u vezi sa migrantskim pitanjima – uključujući i potencijalne žrtve trgovine ljudima i krijumčarenja – izazov predstavlja nepostojanje jedinstvenih smjernica, odgovarajućih alata i adekvatne obuke policijskih službenika.

Procjena

Misija OSCE-a u BiH obavila je 14 razgovora sa predstavnicima agencija za provođenje zakona na svim nivoima u BiH. Sagovornici iz agencija za provođenje zakona dali su veoma različite informacije o vrstama informacija koje pružaju migrantima i izbjeglicama, ali je većina izjavila da upućuju slučajeve sa migrantima i izbjeglicama Službi za poslove sa strancima.

Veliki broj sagovornika se složio da nemaju dovoljne interne kapacitete za rješavanje migrantske i izbjegličke situacije, posebno kada se radi o obavljanju intervjua. Većina sagovornika iznijela je mišljenje da nema dovoljan broj zaposlenih službenika za efikasnu komunikaciju sa ženama migrantima i izbjeglicama.

Procjena je Misije da su službenici agencija za provođenje zakona u različitoj mjeri upoznati sa pravilnim procedurama za rad na potencijalnim slučajevima krijumčarenja i trgovine ljudima. Čini se da službenici agencija za provođenje zakona nemaju na raspolaganju adekvatne alate za prepoznavanje indikatora trgovine ljudima među migrantskom i izbjegličkom populacijom.

Sagovornici su takođe pokazali nedosljednost u svom razumijevanju procedura u vezi sa obavljanjem intervjua sa potencijalnim žrtvama trgovine ljudima. Većina sagovornika

⁴⁶ U Bosni i Hercegovini postoji 16 agencija za provođenje zakona u sklopu čijih nadležnosti spadaju standardni policijski zadaci, kao što je održavanje javnog reda i mira i prevencija i borba protiv kriminala. Svaki entitet ima svoju agenciju za provođenje zakona u sastavu entitetskog ministarstva unutrašnjih poslova. U RS, Policija RS je agencija za provođenje zakona koja pokriva cjelokupni teritorij tog entiteta. U FBiH, osim Ministarstva sigurnosti FBiH (u čijem sastavu je Direkcija policije), svaki kanton ima svoju agenciju za provođenje zakona. Na državnom nivou djeluju Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) i Granična policija BiH. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine zadužena je za koordinaciju rada agencija za provođenje zakona u Bosni i Hercegovini.

Nezvanični prevod

istakla je da nisu prošli nikakvu službenu obuku za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima u mješovitim migracionim tokovima u posljednje dvije godine.

Sagovornici ne smatraju da je rodno-zasnovano nasilje izražen problem među migrantskom i izbjegličkom populacijom, i većina ih nije prošla nikakvu obuku na tu temu. Takođe, značajno varira način na koji bi policijski službenici odgovorili na slučaj rodno-zasnovanog nasilja među migrantima i izbjeglicama.

Preporuke

Na osnovu ove procjene, Misija preporučuju sljedeće:

- Uprave pojedinačnih agencija za provođenje zakona trebaju zajedno izraditi i distribuirati jedinstvene smjernice za rad sa migrantima i izbjeglicama, a posebno za identifikovanje i odgovor na slučajeve trgovine ljudima i rodno-zasnovanog nasilja;
- Uprave agencija za provođenje zakona trebaju osmisliti i održavati obuke za policijske službenike o radu sa migrantima i izbjeglicama, posebno sa onima koji su ugroženi, sa posebnim fokusom na identifikaciju žrtava trgovine ljudima i rodno-zasnovanog nasilja;
- Uprave agencija za provođenje zakona trebaju osigurati da policijski službenici imaju odgovarajuće alate za prepoznavanje indikatora trgovine ljudima među migrantima i izbjeglicama. Agencije za provedbu zakona trebaju usvojiti adekvatne instrumente kako bi njihovi službenici mogli prepoznati indikatore trgovine ljudima među migrantima i izbjeglicama.

Tužilaštva i sudovi

Pregled

Mješoviti migracioni tokovi predstavljaju posebne izazove za pravosudni sistem jer jasna distinkcija koja je postojala između krivičnog djela krijumčarenja i krivičnog djela trgovine ljudima postaje sve nejasnija u mješovitom i neregularnom migracionom kontekstu. To može dovesti do situacija u kojima su počinitelji djela trgovine ljudima optuženi za krijumčarenje i, u kojima žrtvama trgovine ljudima nije pružena pomoć i zaštita koja im je potrebna. Osim toga, mješoviti migracioni tokovi donose i druge izazove pred pravosudni sektor, budući da povećan broj migranata i izbjeglica može takođe za posljedicu imati povećan broj drugih vrsta krivičnih djela, čija su migranti i izbjeglice žrtve ili počinitelji.

U ovom kontekstu, Misija je smatrala da je potrebno izvršiti procjenu sposobnosti pravosudnog sektora da na adekvatan način radi na krivičnim djelima povezanim sa migracijama. Procjena je pokazala da ne postoje adekvatni podaci o žrtvama krivičnih djela povezanih sa migracijama i da je prijeko potrebno unapređenje koordinacije između ključnih migracijskih i pravosudnih aktera. Osim toga, blaga kaznena politika ne donosi efekat koji bi odvratilo počinitelje od činjenja krivičnih djela krijumčarenja i trgovine ljudima jer je većina kazni uslovna. Osim toga, nosiocima pravosudnih funkcija potrebna je obuka o kulturološki i rodno-osjetljivim strategijama ispitivanja za migrante žrtve i počinitelje krivičnih djela.

Procjena

Misija je obavila razgovore sa predstavnicima Suda BiH i Tužilaštva BiH koji imaju isključivu nadležnost nad krivičnim djelima krijumčarenja i međunarodne trgovine ljudima. Osim toga, Misija je obavila 14 razgovora sa predstavnicima drugim tužilaštvima i dodatnih 25 razgovora sa predstavnicima sudovima sa svih nivoa u BiH.

Tužilaštva su imala poteškoća u dostavljanju informacija o predmetima u kojima su migranti i izbjeglice žrtve krivičnog djela. Iako oni nisu obavezni da evidentiraju ove podatke, te ih stoga često i nemaju, većina ih je takođe tvrdila da su takvi incidenti veoma rijetki u BiH.

Većina ih takođe nije zaprimila prijave o migrantima kao počiniteljima krivičnih djela – a oni koji jesu izvijestili su o rijetkim slučajevima krivičnih djela u vezi sa imovinom i nanošenjem lakih tjelesnih povreda.

Tužilaštvo BiH zaprimilo je 50 krivičnih prijava protiv 87 lica za krivična djela povezana sa krijumčarenjem u prvoj polovici 2018. godine, u kojima je podignuto 17 optužnica protiv 22

Nezvanični prevod

lica. Međutim, ovi podaci ne navode konkretno da li su ti predmeti, odnosno koliko njih je uključivalo migrante i izbjeglice.⁴⁷

Tužiocima Tužilaštva BiH istakli su niz problema u razgovorima za ovu procjenu. Konkretno, naveli su da Tužilaštvo BiH trenutno nije aktivan učesnik Koordinacijskog tijela za pitanje migracija u BiH, koje vodi Ministarstvo sigurnosti BiH. Ovo je problematično jer je Tužilaštvo BiH ključni akter u provođenju istraga i krivičnom gonjenju krivičnih djela povezanih sa migracijama i njihove aktivnosti moraju biti koordinirane sa relevantnim tijelima za provođenje zakona koja su uključena u kontrolu i suzbijanje kriminalnih aktivnosti među migrantima.

Osim toga, Misija je uočila da Koordinacijsko tijelo za pitanje migracija u BiH ne koordinira efikasno svoje aktivnosti sa aktivnostima Udarne grupe za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalnih migracija,⁴⁸ što je neophodno radi osiguravanja efikasne komunikacije i saradnje u provođenju istraga i krivičnog gonjenja krivičnih djela povezanih sa migracijama u cijeloj BiH. Nadalje, relevantni organi vlasti trebaju redovno i ažurno obavještavati tužilaštva na svim nivoima vlasti u BiH o mogućim krivičnim djelima koja uključuju migrante. Centralna i jedinstvena uloga tužilaštava u provođenju pravde zahtjeva njihovo uključivanje u istragu krivičnih djela u najranijoj fazi. Ovo je posebno važno u transnacionalnim predmetima kao što je krijumčarenje i trgovina ljudima. Stoga je neophodno uključiti tužioce u sve koordinacijske sastanke i tijela čiji je cilj suzbijanje transnacionalnog kriminala, što trenutno nije slučaj.

Kako bi bila konstruktivniji partner drugim tijelima uključenim u suzbijanje krivičnih djela povezanih sa migracijama, tužilaštva i Udarna grupa trebaju pokazati proaktivniji pristup u radu na krivičnim djelima povezanim sa migracijama. Takav pristup mogao bi uključivati, naprimjer, uvođenje prakse pohranjivanja i analiziranja podataka o profilima migranata žrtava krijumčarenja i trgovine ljudima, kao i podatke o optuženim i osuđenim krijumčarima i trgovcima ljudima čije su žrtve migranti. Analiza ovih podataka mogla bi biti ključna za, naprimjer, otkrivanje operacija krijumčarenja i trgovine ljudima u kojima su žrtve migranti i daljeg kreiranja adekvatnih vidova prekogranične saradnje s ciljem suzbijanja krivičnih djela povezanih sa migracijama.

⁴⁷ Treba istaći da relativno mali broj krivičnih predmeta koji uključuju migrante u BiH ne može predstavljati validnu osnovu za donošenje konačnih zaključaka o sposobnosti pravosudnog sektora da na efikasan način radi na predmetima povezanim sa migracijama. Za pravilnu procjenu sposobnosti pravosudnog sektora u ovom smislu, potrebno je provesti ciljano praćenje u dužem periodu. Međutim, Misija je mogla doći do nekih preliminaranih zaključaka.

⁴⁸ Udarna grupa za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne migracije osnovana je 2003. godine radi unapređenja aktivnosti u borbi protiv trgovine ljudima i krijumčarenja na najvišem nivou, usmjeravajući odgovor pravosudnog sektora na ovu pojavu. Udarna grupa sastavljena je od predstavnika Tužilaštva BiH, Tužilaštva RS, Tužilaštva Brčko distrikta BiH, Granične policije, Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), Ministarstva unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Policije Brčko distrikta, Porezne uprave FBiH i Porezne uprave RS. Radnom grupom predsjedava glavni tužilac BiH, a sastaje se jednom mjesečno kako bi se diskutovalo o istragama u pojedinačnim predmetima.

Nezvanični prevod

Misija je takođe nastojala procijeniti koliko je i koje su vrste krivičnih djela povezanih sa migracijama u radu pred sudovima u BiH. Većina sudova nije imala nijedan predmet koji je uključivao migrante ove godine, ali je osam sudova koji su imali takve predmete evidentiralo 65 krivičnih i prekršajnih predmeta protiv migranata od januara.

Sud BiH okončao je relativno mali broj predmeta krijumčarenja u prvoj polovini 2018. godine – 10 krijumčara je osuđeno u devet predmeta u ovom periodu.⁴⁹ Od tih 10 osuđenih, devetorica počinitelja je dobila uslovne kazne, a jedan je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 mjeseci. Blage kazne koje se izriču u ovim predmetima izazivaju zabrinutost u vezi sa budućim efektima koji bi odvrtili počinitelje od činjenja krivičnog djela krijumčarenja ljudima u BiH ukoliko se mješoviti migracioni tokovi nastave povećavati.

Konačno, nije naodmet da se prisjetimo da su mješoviti migracioni tokovi relativno nova pojava. Istražitelji, tužioci i sudije u BiH možda još uvijek ne posjeduju neophodna znanja o vrstama krivičnih djela povezanih sa mješovitim migracionim tokovima, uključujući i krijumčarenje ljudima i trgovinu ljudima.

Preporuke

Na osnovu izvršene procjene, Misija preporučuje sljedeće:

- Koordinacijsko tijelo za pitanje migracija u BiH i Udarna grupa za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalne migracije trebaju održavati zajedničke sastanke i dogovoriti plan za unapređenje saradnje između Tužilaštva BiH, Ministarstva sigurnosti BiH i Državne agencije za istrage i zaštitu s ciljem poboljšanih napora u radu na krivičnim djelima povezanih sa migracijama;
- Tužilaštvo BiH, u saradnji sa Udarnom grupom, treba pohranjivati i analizirati informacije o profilu migranata žrtava krijumčarenja i trgovine ljudima, uz optužene i osuđene počinitelje krijumčarenja i trgovine ljudima čije su žrtve migranti;
- Sud BiH treba analizirati svoju kaznenu politiku za djela povezana sa migracijama, kao što su krijumčarenje i trgovina ljudima i razmotriti izricanje kazni za osuđena lica koje više odgovaraju težini krivičnog djela, krivici počinitelja i uticaju koje je to djelo imalo na žrtvu ili žrtve.
- Centri za edukaciju sudija i tužilaca trebaju senzibilizirati nosioce pravosudnih funkcija u smislu krivičnih djela povezanih sa migracijama i kulturološki i rodno osjetljivih strategija počinitelja i žrtava migranata.

⁴⁹ Od tih devet predmeta, najmanje četiri se odnose na djela koja su počinjena prije 2018. godine, a najmanje tri se tiču djela počinjenih u 2018. godini.

Neformalne volonterske grupe

Pregled

Nekoliko neformalnih volonterskih grupa pruža relevantnu i brzu pomoć migrantima i izbjeglicama u BiH. Međutim, njihovo prisustvo na terenu je uglavnom ograničeno na nekoliko gradova, finansiranje je ograničeno i neodrživo, a općenito nemaju čvrstu koordinaciju ili saradnju sa lokalnim upravama ili drugim relevantnim akterima na terenu.

Procjena

Misija je identifikovala tri glavne neformalne grupe građana koji pružaju pomoć migrantima i izbjeglicama. To su SOS tim Ljuta Krajina Velika Kladuša, neformalna grupa građana Velika Kladuša i Duše Sarajeva. Zadnja pomenuta grupa je najveća sa oko 30 volontera, dok prve dvije imaju 5 odnosno 10 volontera. Finansijski kapaciteti su takođe ograničeni: Neformalna grupa građana Velika Kladuša se oslanja samo na individualnu podršku volontera, dok se SOS tim Ljuta Krajina Velika Kladuša oslanja na donacije pojedinaca i dva mjeseca dobija podršku od pomozi.ba. Duše Sarajeva koriste novac i sredstva koja prikuplja pomozi.ba putem crowdfunding-a.

Ove grupe su uglavnom pružale pomoć putem dnevne podjele obroka za migrante i izbjeglice. Takođe su osigurali higijenski potrepštine i odjeću, kao i informativne brošure o zdravstvenoj zaštiti i pribor za djecu. Duše Sarajeva prikupile su informacije o povredama ljudskih prava među migrantima i izbjeglicama, pružile psihološku podršku djeci i podržale napore u integraciji onih koji žele ostati u BiH.

Nijedna neformalna volonterska grupa nije spomenula saradnju ili koordinaciju sa institucijama vlasti, mada su izjavili da postoje redovni kontakti i saradnja sa nevladinim organizacijama.

Preporuke

Na osnovu ove procjene, Misija preporučuje sljedeće:

- Neformalne grupe građana trebaju kontaktirati lokalne uprave, uključujući centre za socijalni rad i zatražiti da budu uključeni u lokalne koordinacijske mehanizme tamo gdje postoje. One bi trebale aktivno učestvovati na koordinacijskim sastancima na lokalnom nivou, kako bi se ostali akteri upoznali sa njihovim doprinosom/radom i kako bi imali koristi od bolje povezanosti sa relevantnim institucijama vlasti i nevladinim organizacijama.

Nezvanični prevod

- Lokalne uprave trebaju se konsultirati sa volonterskim grupama prilikom izrade lokalnih akcionih planova ili jačanja referalnih mehanizama;
- U slučajevima kada su upoznati sa povredama ljudskih prava među migrantima i izbjeglicama, grupe građana bi trebale upućivati ove slučajeve nadležnim institucijama kao što su policija odnosno Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH.

Vjerske zajednice

Pregled

Vjerske zajednice u BiH u manjoj mjeri su uključene u pitanja u vezi migranatima i izbjeglicama u BiH. Nevladine organizacije povezani sa religijskim zajednicama, kao što su Caritas ili Merhamet preuzele su glavnu odgovornost za pružanje pomoći migrantima i izbjeglicama.

Procjena

U okviru ove procjene, intervjuisano je 13 predstavnika tri glavne lokalne vjerske zajednice u BiH. Osam predstavnika su upoznati da se migranti i izbjeglice nalaze u njihovim zajednicama, a većina je pružala neku vrstu pomoći i to u vidu hrane, prevoza, zdravstvene zaštite, smještaja ili odjeće.

Izgleda da smjernice vjerskih vođa ili organizacija nisu sistematski raspodjeljene u svim vjerskim zajednicama u BiH. Samo sedam sagovornika je izjavilo da su dobili uputstva svojih vjerskih organizacija o načinu postupanja sa izbjeglicama i migrantima. Naprimjer, uputstva Reisu-l-uleme su u nekim slučajevima data imamima kroz službenu komunikaciju, dok su drugi saznali o stavu Reisu-l-uleme putem televizije.

Svi vjerski predstavnici su istakli su potrebu za koordinaciju aktivnosti sa javnim institucijama u skladu sa zakonom, a samo njih pet je izjavilo da postoji saradnja sa institucijama vlasti, prije svega sa općinskim vlastima, policijom i Službom za poslove sa strancima. Tri lokalne vjerske zajednice uputile su migrante i izbjeglice u druge institucije kao što su policija (MUP i Granična policija BiH) i Služba za poslove sa strancima. U dvije zajednice, druge institucije (lokalne uprave, policija i bolnica) uputile su migrante u vjersku zajednicu.

Preporuke

Na osnovu intervjua sa predstavnicima vjerskih zajednica, Misija preporučuje sljedeće:

- Jedna od uloga vjerskih zajednica treba biti da otvoreno osude govor mržnje i kontroverzne članke u medijima, kako bi se osigurala socijalna kohezija i spriječila negativna percepcija prema migranima među općom populacijom;
- Vjerske grupe, naročito u područjima sa velikim prilivom migranata, trebaju učestvovati u mehanizmima koordinacije na lokalnom nivou kako bi se izbjeglo dupliciranje uloženi napora na lokalnom nivou.

ANEKS I**Upitnik**

Dokument sadrži pitanja koja se odnose na procjenu stanja ljudskih prava migranata i izbjeglica na terenu, pored konkretnih pitanja koja se odnose na procjenu rizika od trgovine ljudima i krijumčarenja ljudima.

Na početku svakog razgovora potrebno je pitati sljedeće:

Naziv institucije:

Spol:

Na kojoj ste poziciji u instituciji:

Koliko dugo radite za ovu instituciju:

1. Služba za poslove sa strancima:

- 1.1. Da li ste dobili od Ministarstva sigurnosti uputstva o tome kako postupati prema migrantima? DA/NE
- 1.2. Da li je to bilo službeno Uputstvo? DA/NE
- 1.3. Ako je odgovor potvrđan, koji je naziv Uputstva i kada je zaprimljeno _____
- 1.4. Kada primete izbjeglice/migrante, da li ih upoznajete o mogućnostima pravne pomoći? DA/NE
- 1.5. Kada primete izbjeglice/migrante, da li ih upoznajete s njihovim pravima? DA/NE
- 1.6. Ako je odgovor potvrđan, o kojim pravima je riječ? Molimo konkretno navedite
- 1.7. Ako je odgovor potvrđan, na koji način to radite?
 - a) Usmeno, na lokalnom jeziku
 - b) Usmeno, na engleskom jeziku
 - c) Sa angažovanim prevodiocem
 - d) Sa prevodiocem, volonterom
 - e) U pisanom obliku, na lokalnom jeziku
 - f) U pisanom obliku, na njihovom jeziku
 - g) U pisanom obliku, na engleskom jeziku
 - h) Korištenjem unaprijed pripremljenih letaka
 - i) Drugo. Molimo navedite _____
- 1.8. Da li unosite biometrijske podatke migranta u Informacioni sistem za migracije (ISM)? DA/NE
- 1.9. Ako je odgovor odričan, navedite gdje pohranjujete podatke:
 - a) U drugu bazu podataka
 - b) U spise
 - c) Drugo. Molimo navedite _____
- 1.10. Da li prikupljate podatke o migrantima/izbjeglicama razvrstane prema spolu? DA/NE
- 1.11. Šta radite u slučajevima kada migranti nemaju nikakve dokumente? _____
- 1.12. Kako postupate sa migrantima kojima nije potrebna dodatna usluga? _____
- 1.13. Da li vaša institucija upućuje migrante drugim institucijama? DA/NE?
- 1.14. Kojim institucijama? _____
 - a) Centru za socijalni rad

Nezvanični prevod

- b) Policiji
 - c) Bolnici ili domu zdravlja
 - d) Službenom prihvatnom centru. Molimo objasnite.
 - e) Nevladinoj organizaciji. Kojoj?
 - f) Međunarodnoj organizaciji (UNHCR, IOM, i dr.). Kojoj?
 - g) Lokalnoj upravi
 - h) Ne znam
 - i) Drugo. Molimo navedite _____
- 1.15. Da li druge institucije upućuju migrante vašoj instituciji? DA/NE
- 1.16. Koja institucija?
- a) Centar za socijalni rad
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar . Molimo objasnite.
 - e) NVO. Koja?
 - f) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - g) Lokalna uprava
 - h) Ne znam
 - i) Drugo. Molimo navedite _____
- 1.17. Navedite institucije s kojima najviše saradujete u radu na migrantskim pitanjima:
- a) Centar za socijalni rad
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar. Molimo objasnite.
 - e) NVO. Koja?
 - f) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - g) Lokalna uprava
 - h) Ne znam
 - i) Drugo. Molimo navedite _____
- 1.18. Da li saradujete sa SIPA-om? DA/NE. Ako je odgovor potvrđan, objasnite na koji način.
- 1.19. Ukoliko migrante/izbjeglice pošaljete u prihvatni centar, da li obavijestite osoblje centra o njihovim konkretnim potrebama/ugroženosti, npr. u slučaju potrebe za medicinskom njegom. DA/NE
- 1.20. Ako se radi o maloljetnicima (mala djeca i/ili djeca bez pratnje), gdje ih upućujete?
- a) Centar za socijalni rad
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar
 - e) NVO. Koja? _____
 - f) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja? _____
 - g) Ne upućujemo ih
 - h) Ne znam
 - i) Drugo, molimo navedite _____

Nezvanični prevod

- 1.21. Koliko slučajeva ugroženih migranata ste evidentirali od januara 2018. godine? (ugroženim osobama se smatraju osobe sa invaliditetom, bolesne osobe, maloljetnici bez pratnje, žene sa djecom, trudnice, itd.)
- 1.22. Da li imate podatke razvrstane po spolu za ove kategorije?
- 1.23. Šta radite kada su u pitanju porodice? _____
- 1.24. Šta radite kada su u pitanju bolesnici? _____
- 1.25. Šta radite kada su u pitanju osobe sa invaliditetom? _____
- 1.26. Šta radite kada su u pitanju trudnice? _____
- 1.27. Kako utvrđujete da je osoba maloljetna i njezinu dob (u slučaju maloljetnika)?
- Medicinski pregled
 - Razgovor za preliminarnu identifikaciju s nadležnim službenikom
 - Uključivanjem multidisciplinarnog tima
 - Neki drugi način? Molimo navedite _____
- 1.28. Prilikom utvrđivanja da li je osoba maloljetna, da li je prisutan predstavnik Centra za socijalni rad? DA/NE
- 1.29. Na koji način vršite identifikaciju lica koja nemaju nikakve identifikacijske dokumente? _____
- 1.30. Da li je bilo slučajeva ponovnog dolaska istih migranata? Koliko?
- 1.31. Kako prevazilazite jezičke barijere?
- Korištenjem mimike/ruku
 - Pomoću prevodioca
 - Koristeći internetski prevodilac (google prevodilac ili slično)
 - Pomoću drugih migranata koji govore jezik koji obje strane razumiju
 - Ne uspijevamo komunicirati
 - Na drugi način. Molimo navedite _____
- 1.32. Po vašem mišljenju, koji su najvažniji problemi koje treba riješiti?
- Hrana
 - Smještaj
 - Prevoz
 - Zdravstvena zaštita
 - Pravni status
 - Higijenske potrepštine
 - Odjeća
 - Dječije potrepštine
 - Lična sigurnost
 - Drugo. Molimo navedite _____

Trgovina ljudima

- 1.33. Da li se novopridošlim migrantima dijele ikakvi pisani materijali o opasnostima trgovine ljudima? DA/NE/KOJI
- 1.34. Da li ste upoznati sa krivičnim odredbama o trgovini ljudima? DA/NE
- 1.35. Da li ste upoznati sa mehanizmom upućivanja žrtava trgovine ljudima u druge institucije? DA/NE
- 1.36. Da li vam je u posljednje vrijeme (u posljednje dvije godine) ponuđena obuka na temu prepoznavanja žrtava trgovine ljudima u mješovitim migracionim tokovima? DA/NE

Nezvanični prevod

- 1.37. Ako je odgovor potvrđan, koliko je službenika iz vašeg terenskog ureda prisustvovalo obuci?
- 1.38. Koje materijale imate na raspolaganju u štampanoj formi koji vama i vašim kolegama pomažu u prepoznavanju indikatora trgovine ljudima?
- Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima iz 2016. godine
 - Smjernice za postupanje regionalnih monitoring timova iz 2010. godine
 - Kratak vodič i indikatori za identifikaciju žrtava trgovine ljudima u BiH iz 2017. godine, Međunarodnog centra za razvoj migracionih politika (ICMPD)
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 1.39. U slučaju sumnje da se radi o trgovini ljudima, ko vodi razgovor sa potencijalnom žrtvom?
- Nadležni inspektor za strance na mjestu gdje je potencijalna žrtva otkrivena.
 - Bilo koji službenik ureda koji je na dužnosti u tom trenutku
 - Ne obavljamo razgovore
 - Ne znam
- 1.40. U slučaju sumnje da se radi o trgovini ljudima, gdje se vodi razgovor?
- U prostorijama terenskog ureda Službe za strance
 - U prihvatnom centru
 - U skloništu
 - Na drugoj lokaciji. Molimo navedite _____
- 1.41. Kako se vodi razgovor?
- Na licu mjesta, u prisustvu drugih migranata, na jeziku koji potencijalne žrtve razumiju
 - Na licu mjesta, u prisustvu drugih migranata, uz pomoć profesionalnih prevodilaca
 - Na licu mjesta, u prisustvu drugih migranata, uz pomoć drugog migranta u ulozi prevodioca,
 - U odvojenoj sali za razgovore, na jeziku koji potencijalne žrtve razumiju
 - U odvojenoj sobi uz pomoć profesionalnih prevodilaca
 - U odvojenoj sobi uz pomoć drugog migranta u ulozi prevodioca
 - Drugo. Molimo navedite
- 1.42. Da li imate dovoljno službenika za obavljanje razgovora sa ženama kada/ako je to potrebno? DA/NE
- 1.43. Kako se bilježe razgovori sa potencijalnim žrtvama trgovine ljudima?
- Tonski zapis
 - Kamerom
 - Vođenjem zapisnika
 - Na drugi način. Molimo navedite _____
- 1.44. Ko se o tome obavještava?
- Odjel za borbu protiv trgovine ljudima - Ministarstvo sigurnosti
 - Tužilaštvo
 - Pružatelji pravne pomoći
 - NVO koja pruža psihosocijalnu pomoć žrtvama trgovine ljudima
 - Centri za socijalni rad

Nezvanični prevod

- f) Drugo. Molimo navedite _____
- 1.45. Ako postoji sumnja da se radi o trgovini ljudima koja uključuje dijete kao žrtvu, da li informirate centre za socijalni rad? DA/NE
- 1.46. Ako postoji sumnja da se radi o trgovini ljudima koja uključuje dijete kao žrtvu, da li obavljate razgovor u prisustvu radnika centra za socijalni rad? DA/NE
- 1.47. Ako postoji sumnja da se radi o trgovini ljudima koja uključuje dijete kao žrtvu, da li obavljate razgovor u okruženju koje je prikladno za djecu? DA/NE
- 1.48. U koliko ste slučajeva od 1. januara 2018. godine kontaktirali entitetsko/državno tužilaštvo da prijavite krivična djela međunarodne trgovine ljudima, krijumčarenje ljudi ili bilo koja druga krivična djela koja uključuju migrante kao počinioc?
- 1.49. U koliko ste slučajeva od 1. januara 2018. godine kontaktirali entitetsko/državno tužilaštvo da prijavite krivična djela međunarodne trgovine ljudima, krijumčarenje ljudi ili bilo koja druga krivična djela koja uključuju migrante kao žrtve?

Rodno-zasnovano nasilje

- 1.50. Da li ste do sada naišli na lica koja su u opasnosti od ili ste vi sumnjali da su žrtve rodno-zasnovanog nasilja?
- 1.51. Da li se novopridošlim migrantima/izbjeglicama dijele pisani materijali na temu rodno-zasnovanog nasilja? DA/NE/KOJI
- 1.52. Da li ste upoznati sa krivičnim odredbama o rodno-zasnovanom nasilju? DA/NE
- 1.53. Da li imate ikakve mehanizme za upućivanje ili operativne postupke gdje žrtve rodno-zasnovanog nasilja mogu tražiti pomoć u slučaju potencijalne ugroženosti njihove lične sigurnosti? DA/NE
- 1.54. Da li vam je u posljednje vrijeme (zadnje dvije godine) ponuđena obuka na temu prepoznavanja žrtava rodno-zasnovanog nasilja i ugroženosti žena/djevojčica u kontekstu migracionih tokova? DA/NE
- 1.55. Ako je odgovor potvrđan, koliko je službenika iz vašeg terenskog ureda pohađalu takvu obuku?
- 1.56. U slučaju sumnje da se radi o rodno-zasnovanom nasilju, gdje upućujete žrtvu?
- Centar za socijalni rad
 - Policija
 - Bolnica ili dom zdravlja
 - Službeni prihvatni centar. Molimo objasnite.
 - NVO. Koji? _____
 - Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja? _____
 - Lokalna uprava.
 - Ne upućujemo ih
 - Ne znam
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 1.57. Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata? Da/Ne

2. Lokalna uprava (općina, jedinica za civilnu zaštitu ili kantonalno ministarstvo):

- 2.1. Da li postoji mehanizam za praćenje? DA/NE
- 2.2. Ako postoji, kako se prikupljaju informacije?
- Redovnom komunikacijom sa Crvenim krstom/križom

Nezvanični prevod

- b) Redovnom komunikacijom sa NVO-ima. Navedite kojim ____
- c) Redovnom komunikacijom sa policijom
- d) Redovnom komunikacijom sa centrima za socijalni rad
- e) Komunikacijom sa graničnom policijom
- f) Komunikacijom sa odjelom za poslove sa strancima
- g) Mjesne zajednice i Sigurnosni forumi
- h) Putem terenskih posjeta
- i) Od religijskih vođa
- j) Putem vijesti
- k) Drugo. Molimo navedite _____

2.3. Na koji način se informacije bilježe?

- a) Popunjavanjem obrasca
- b) Otvaranjem spisa
- c) U internetskoj bazi podataka
- d) U bazi podataka u pisanoj formi
- e) Ne vodi se evidencija
- f) Drugo. Molimo navedite _____

2.4. Koje informacije se prikupljaju?

- a) Broj migranata unutar općine
- b) Dob
- c) Spol
- d) Zemlja porijekla
- e) Pravni status
- f) Potrebe migranata (sklonište, hrana, i dr.)
- g) Gdje lice/lica boravi
- h) Dužina boravka
- i) Da li planiraju podnijeti zahtjev za azil
- j) S kim putuju
- k) Problemi u vezi sa ličnom sigurnosti
- l) Zdravstveni problemi
- m) Drugo. Molimo navedite _____

2.5. Da li provodite neki plan u cilju pružanja pomoći migrantima i izbjeglicama? DA/NE

2.6. Ako je odgovor pozitivan, koji plan? _____

2.7. Da li postoje stambeni objekti koji se koriste za smještaj migranata i izbjeglica identificiranih u vašoj opštini? DA/NE

2.8. Ako je odgovor pozitivan, koji je kapacitet? _____ Naziv i broj _____

2.9. Da li postoje stambeni objekti koji se mogu koristiti za smještaj migranata i izbjeglica identificiranih u vašoj opštini? DA/NE

2.10. Ako je odgovor pozitivan, koji je kapacitet? _____ Naziv i broj _____

2.11. Koje uslove objekat ima?

- a) Struju
- b) Vodu
- c) Odvojene sobe za spavanje za žene i muškarce
- d) Odvojene wc-e za muškarce i žene
- e) Osoblje za pomoć migrantima
- f) Drugo. Molimo navedite _____

Nezvanični prevod

- 2.12. Da li postoji mehanizam koordinacije na lokalnom nivou? DA/NE
- 2.13. Ako postoji, koje su institucije uključene?
- Ministarstvo/a
 - Gradska uprava
 - Crveni križ/krst
 - UNHCR
 - IOM
 - Policija
 - Centar za socijalni rad
 - NVO. Koja/koje? _____
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 2.14. Koja je vodeća institucija koja koordinira aktivnosti?
- 2.15. Koliko često se održavaju koordinacijski sastanci?
- 2.16. Ako ne postoji mehanizam koordinacije, da li mislite da bi bio potreban? DA/NE
- 2.17. Po vašem mišljenju, koje je glavno pitanje koje treba riješiti?
- Hrana
 - Smeštaj
 - Prevoz
 - Zdravlje
 - Pravni status
 - Higijenske potrepštine
 - Odjeća
 - Dječije potrepštine
 - Lična sigurnost izbjeglica/migranata
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 2.18. Da li vaša institucija upućuje migrante u druge institucije? DA/NE
- 2.19. Ako je odgovor DA, kojim institucijama?
- Centru za socijalni rad
 - Policiji
 - Bolnici ili domu zdravlja
 - Službenom prihvatnom centru. Molim objasnite
 - NVO. Kojoj?
 - Međunarodnoj organizaciji (UNHCR, IOM, i dr.). Kojoj?
 - Ne znam
 - Drugo. molimo navedite _____
- 2.20. Da li druge institucije upućuju migrante vama? DA/NE
- 2.21. Ako je odgovor potvrđan, koje su to institucije?
- Centar za socijalni rad
 - Policija
 - Bolnica ili dom zdravlja
 - Službeni prihvatni centar. Molim objasnite.
 - NVO. Koji?
 - Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koji?
 - Ne znam
 - Drugo. molimo navedite _____

Nezvanični prevod

2.22. Molimo navedite institucije sa kojima najviše saradujete u radu na migrantskim pitanjima:

- a) Centar za socijalni rad
- b) Policija
- c) Bolnica ili dom zdravlja
- d) Službeni prihvatni centar. Molim objasnite
- e) NVO. Koji?
- f) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
- g) Ne znam
- h) Drugo. Molimo navedite _____

2.23. Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata? Da/Ne

3. Centri za socijalni rad (ili pružatelji socijalne zaštite):

3.1. Da li ste imali ijedan slučaj koji je uključivao migrante/izbjeglice? DA/NE

3.2. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo žena od januara 2018.?

3.3. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo muškaraca od januara 2018.?

3.4. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo dječaka i djevojčica od januara 2018.? Koliko dječaka? Koliko djevojčica?

3.5. Koje su potrebe zadovoljene?:

- a) Hrana
- b) Smještaj
- c) Prevoz
- d) Zdravstvena zaštita
- e) Pravni status
- f) Higijenske potrepštine
- g) Odjeća
- h) Dječije potrepštine
- i) Lična sigurnost migranata/izbjeglica
- j) Drugo. Molimo navedite _____

3.6. Da li higijenske potrepštine sadržavaju potrepštine za žene (tampon/higijenske uloške)? DA/NE

3.7. Da li vaša institucija upućuje slučajeve na druge institucije? DA/NE

3.8. Ako je odgovor potvrđan, na koje institucije?

- a) Služba za strance
- b) Policija
- c) Bolnica ili dom zdravlja
- d) Službeni prihvatni centar. Molim objasnite
- e) Lokalna uprava
- f) NVO. Koji?
- g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
- h) Ne znam
- i) Drugo. Molimo navedite _____

3.9. Da li druge institucije upućuju slučajeve vašoj insituciji? DA/NE

3.10. Ako je odgovor potvrđan, koje institucije upućuju slučajeve vašoj instituciji?

- a) Služba za strance

Nezvanični prevod

- b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar. Molim objasniti
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koji?
 - g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - h) Ne znam
 - i) Drugo. molimo navedite _____
- 3.11. Molimo nabrojite institucije s kojima najviše saradujete u radu na migrantskim pitanjima:
- a) Služba za strance
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar. Molim objasnite
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koji?
 - g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - h) Ne znam
 - i) Drugo. Molimo navedite _____
- 3.12. Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata? Da/Ne
- 3.13. Koji su kapaciteti centra za socijalni rad u smislu ljudskih resursa za rad na pitanjima vezanim za ovu populaciju?
- a) Nemamo nikoga ko je zadužen za ovo pitanje
 - b) Imenovali smo zaposlenika koji se bavi ovim pitanjem
 - c) Imamo više članova osoblja koji se bave ovim pitanjem
 - d) Postoje mobilni timovi
 - e) Imamo osoblje na dužnosti 24 sata
 - f) Eksterni resursi (Crveni križ/krst ili NVO-i s kojima radimo)
 - g) Drugo. Molimo navedite _____
- 3.14. Koji su finansijski kapaciteti centra za socijalni rad za pružanje podrške svim zahtjevima u vezi sa ovom populacijom?
- a) Nemamo ih
 - b) Imamo određena finansijska sredstva, u iznosu od _____
 - c) Imamo podršku viših nivoa vlasti (entitetskih, kantonalnih), u iznosu od _____
 - d) Sredstva iz opštine dodijeljena su za ove svrhe, u iznosu od _____
 - e) Koristimo sredstva namijenjena za druge ugrožene kategorije
 - f) Drugo. Molimo navedite _____
- 3.15. Da li ste upoznati postoji li ikakav akcioni plan na lokalnom nivou? DA/NE
- 3.16. Da li mislite da akcioni plan treba postojati? DA/NE
- 3.17. Postoji li mehanizam za ugrožene grupe, posebno djecu bez pratnje i odvojenu djecu, bolesnike i osobe sa invaliditetom, trudnice? DA/NE
- 3.18. Koji takav mehanizam postoji? _____

Nezvanični prevod

- 3.19. Da li su vas ikada kontaktirali da pokrenete postupak starateljstva⁵⁰ za maloljetnike bez pratnje? DA/NE
- 3.20. Ako je odgovor potvrđan, da li je ijedan socijalni radnik imao direktan kontakt/komunikaciju s djetetom?
- 3.21. Ako je odgovor potvrđan, kakvu podršku ste pružili vi kao staratelj? _____
- 3.22. Koje su zakonske implikacije/procedure u slučaju da maloljetno lice pod starateljstvom centra za socijalni rad nestane/napusti kamp? _____
- 3.23. Da li ste imali takvih slučajeva? DA/NE Objasnite _____
- 3.24. Po vašem mišljenju, koja su najvažnija pitanja koja treba riješiti?
- a) Hrana
 - b) Smještaj
 - c) Prevoz
 - d) Zdravstvena zaštita
 - e) Pravni status
 - f) Higijenske potrepštine
 - g) Odjeća
 - h) Dječije potrepštine
 - i) Lična sigurnost migranata/izbjeglica
 - j) Drugo. Molimo navedite _____

Trgovina ljudima

- 3.25. Da li vam je poznato postoji li ijedan slučaj trgovine migrantima/izbjeglicama u vašoj općini/nadležnosti? DA/NE
- 3.26. Ako je odgovor potvrđan, ko vas je obavijestio?
- a) Lokalna policija
 - b) Služba za strance
 - c) Granična policija
 - d) NVO
 - e) Neko drugi. Molimo navedite _____
- 3.27. Ako je bilo slučajeva trgovine migrantima/izbjeglicama u vašoj općini/nadležnosti, šta ste uradili? _____
- 3.28. Da li po tom pitanju saradujete sa Službom za poslove sa strancima? DA/NE
- 3.29. Ako je odgovor potvrđan, molim vas objasnite kako? _____
- 3.30. Da li po tom pitanju saradujete s policijom? DA/NE
- 3.31. Ako je odgovor potvrđan, objasnite na koji način. _____
- 3.32. S kojim drugim institucijama saradujete/koordinirate u vezi sa ovim pitanjem?
- a) S nijednom
 - b) Ministarstvom sigurnosti
 - c) Lokalnim organima vlasti
 - d) Tužilaštvom

⁵⁰ Zakon o azilu, član 12. „Maloljetniku bez pratnje i poslovno nesposobnom strancu, koji je iskazao namjeru za podnošenje zahtjeva za azil ili je podnio zahtjev za azil, odredit će se staratelj pod istim uslovima kao državljanima BiH. Zahtjev za postavljanje staratelja nadležnom centru za socijalni rad podnosi Ministarstvo Sigurnosti. Za maloljetnike pod supsidijarnom zaštitom primjenjuje se ista procedura, ali zahtjev podnosi Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice.“

Nezvanični prevod

e) Drugo. Molimo navedite _____

Rodno-zasnovano nasilje

- 3.33. Da li vam je poznato da li je bilo slučajeva rodno-zasnovanog nasilja protiv migranata u vašoj općini/nadležnosti? DA/NE
- 3.34. Ako je odgovor potvrđan, šta je bilo u pitanju?
- Seksualno nasilje/zlostavljanje
 - Nasilje u porodici
 - Fizičko nasilje
 - Eksploatacija
 - Opasnost od napada u trenucima korištenja WC-a/tuševa/spavanja
 - Prisila na brak
 - Nemogućnost pristupa uslugama
- 3.35. Ukoliko je bilo nekih slučajeva rodno-zasnovanog nasilja protiv migranata u vašoj općini/nadležnosti, šta ste uradili? _____

4. NVO-i koji djeluju u vašoj općini/nadležnosti:

- 4.1. Koje je vaše polje djelovanja?
- 4.2. Odakle dobivate finansije za pomoć migrantima?
- 4.3. Da li ste imali ijedan slučaj koji je uključivao migrante/izbjeglice? DA/NE
- 4.4. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo žena od januara 2018. godine? ____
- 4.5. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo muškaraca od januara 2018. godine? ____
- 4.6. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo djece od januara 2018. godine? ____
- 4.7. Ako ne postoje razvrstani podaci, koliko je bilo migranata od januara 2018. godine?
- 4.8. Koju vrstu pomoći vi pružate?
- Hrana
 - Smještaj
 - Transport
 - Zdravstvena zaštita
 - Pravni status
 - Higijenske potrepštine
 - Odjeća
 - Dječije potrepštine
 - Lična sigurnost migranata/izbjeglica
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 4.9. Ako obezbjeđujete hranu, koliko je to obroka dnevno? _____
- 4.10. Da li higijenske potrepštine sadrže potrepštine za žene (tamponi/higijenske uloške)? DA/NE
- 4.11. Da li vaša organizacija upućuje slučajeve drugim institucijama? DA/NE
- 4.12. Ako je odgovor potvrđan, kojim institucijama?
- Službi za strance
 - Policiji
 - Bolnici ili domu zdravlja
 - Službenom prihvatnom centru. Molimo objasnite.
 - Lokalna uprava
 - NVO-u. Kojem?

Nezvanični prevod

- g) Međunarodnoj organizaciji (UNHCR, IOM, i dr.). Kojoj?
 - h) Centar za socijalni rad
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. Molimo navedite _____
- 4.13. Da li institucije upućuju predmete vašoj organizaciji? DA/NE
- 4.14. Ako je odgovor potvrđan, koje su to institucije?
- a) Služba za strance
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar. Molimo objasnite.
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koji?
 - g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - h) Centar za socijalni rad
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. Molimo navedite _____
- 4.15. Molimo nabrojite institucije s kojima najviše saradujete u radu na migrantskim pitanjima:
- a) Služba za strance
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar. Molimo objasnite.
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koji?
 - g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - h) Centar za socijalni rad
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. molimo navedite _____
- 4.16. Da li imate ikakav akcioni plan s ciljem pružanja pomoći ovoj populaciji? DA/NE
- 4.17. Ako nemate, da li mislite da je potreban? DA/NE
- 4.18. Na koji način prikupljate inicijalne informacije o migrantima i njihovim potrebama?
- a) Direktnim terenskim posjetama
 - b) Putem medija (društvene mreže, portali, TV, novine)
 - c) Kontakt sa vladinim institucijama
 - d) Preko drugih ljudi/usmeno
 - e) Drugo. Molimo navedite _____
- 4.19. Koliko ljudi unutar vaše NVO radi na ovom pitanju? _____ Broj profesionalnog osoblja koje se bavi migrantima? _____ Broj volontera_
- 4.20. Po vašem mišljenju, koja su to najvažnija pitanja koja je potrebno riješiti?
- a) Hrana za migrante/izbjeglice
 - b) Smještaj
 - c) Prevoz
 - d) Zdravstvena zaštita
 - e) Pravni status
 - f) Higijenske potreštine

Nezvanični prevod

- g) Odjeća
- h) Dječije potrepštine
- i) Lična sigurnost migranata/izbjeglica
- j) Drugo. Molimo navedite _____

4.21. Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata? Da/Ne

5. Vjerske zajednice:

5.1. Da li ste upoznati postoje li slučajevi vezani za migrante u vašoj vjerskoj zajednici? DA/NE

5.2. Da li vaša vjerska zajednica pruža pomoć migrantima? DA/NE

5.3. Ako je odgovor potvrđan, koju vrstu podrške i pomoći pružate:

- a) Hrana
- b) Smještaj
- c) Prevoz
- d) Zdravstvena zaštita
- e) Drugo. Molimo navedite _____

5.4. Da li ste dobili od vaših vjerskih institucija neka uputstva kako postupati po ovom pitanju? DA/NE

5.5. Ako je odgovor potvrđan, koje su najvažnije instrukcije? _____

5.6. Da li na ovom pitanju radite sa članovima vaše vjerske zajednice? DA/NE

5.7. Ako je odgovor potvrđan, na koji način?

5.8. Da li saradujete ili koordinirate sa nekom državnom institucijom u vezi sa ovim pitanjem? DA/NE

5.9. Ako je odgovor potvrđan, koje su to institucije i na koji način saradujete/koordinirate? _____

5.10. Da li saradujete ili koordinirate s nekom NVO? DA/NE

5.11. Ako je odgovor potvrđan, koje su to NVO? _____

5.12. Ako je odgovor potvrđan, na koji način? _____

5.13. Po vašem mišljenju, koje je najvažnije pitanje koje treba riješiti?

- a) Hrana
- b) Smještaj
- c) Prevoz
- d) Zdravstvena zaštita
- e) Pravni status
- f) Higijenske potrepštine
- g) Odjeća
- h) Dječije potrepštine
- i) Lična sigurnost migranata/izbjeglica
- j) Drugo. Molimo navedite _____

5.14. Da li vaša vjerska zajednica upućuje slučajeve nekome drugom? DA/NE

5.15. Ako je odgovor da, kome ih upućuje?

- a) Službi za strance
- b) Policiji
- c) Bolnici ili domu zdravlja
- d) Službenom prihvatnom centru. Molimo objasnite

Nezvanični prevod

- e) Lokalna uprava
 - f) NVO-u. Kojem?
 - g) Međunarodnoj organizaciji (UNHCR, IOM, i dr.). Kojoj? Centru za socijalni rad
 - h) Centar za socijalni rad
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. Molimo navedite _____
- 5.16. Da li druge institucije upućuju slučajeve vama? DA/NE
- 5.17. Ukoliko je odgovor potvrđan, koje su to institucije?
- a) Služba za strance
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar Molimo objasnite
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koji?
 - g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - h) Centar za socijalni rad
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. Molimo navedite _____
- 5.18. Molimo nabrojite institucije sa kojima najviše saradujete u radu na migrantskim pitanjima:
- a) Služba za strance
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar Molimo objasnite
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koji?
 - g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - h) Centar za socijalni rad
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. Molimo navedite _____
- 5.19. Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata?

6. Dom zdravlja / hitna pomoć:

- 6.1. Da li ste imali slučajeve koji su uključivali migrante/izbjeglice? DA/NE
- 6.2. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo muškaraca? ____
- 6.3. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo žena? ____
- 6.4. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo djece? ____
- 6.5. Kakvu vrstu pomoći ste pružili?
- a) Povrede
 - b) Kožne bolesti
 - c) Pedijatrijska njega
 - d) Operacije
 - e) Mentalno zdravlje
 - f) Vakcinacija
 - g) Lijekovi

Nezvanični prevod

- h) Trudnoća i pružanje pomoći u vezi sa porodom
 - i) Pružanje pomoći u vezi sa nasiljem
 - j) Pružanje pomoći u vezi sa rodno-zasnovanim nasiljem
 - k) Drugo. Molimo navedite _____
- 6.6. Da li ste poduzeli neke druge mjere u zaštiti zdravlja migranata/izbjeglica?
- 6.7. Da li ste liječili ijednog muškarca zbog povreda koje su rezultat nasilja počinjenog nad njim? DA/NE
- 6.8. Da li ste liječili ijednu ženu zbog povreda koje su rezultat nasilja počinjenog nad njom? DA/NE
- 6.9. Da li ste liječili dječake ili djevojčice zbog povreda koje su rezultat nasilja počinjenog nad njima? DA/NE
- 6.10. Koliko dječaka, koliko djevojčica?
- 6.11. Ako je odgovor potvrđan, možete li objasniti takve slučajeve i šta se desilo?
- 6.12. Da li ste ih prijavili policiji? DA/NE
- 6.13. Da li vaša institucija upućuje slučajeve? DA/NE
- 6.14. Ako je odgovor potvrđan, kojim institucijama?
- a) Službi za strance
 - b) Policiji
 - c) Službenom prihvatnom centru. Molimo navedite
 - d) Lokalna uprava
 - e) NVO-u. Kojem?
 - f) Međunarodnoj organizaciji (UNHCR, IOM, i dr.). Kojoj?
 - g) Centru za socijalni rad
 - h) Ne znam
 - i) Drugo. Molimo navedite _____
- 6.15. Da li vam druge institucije upućuju slučajeve? DA/NE
- 6.16. Ako je odgovor DA, koje su to institucije?
- a) Služba za strance
 - b) Policija
 - c) Granična policija
 - d) Bolnica ili dom zdravlja
 - e) Centar za socijalni rad
 - f) Službeni prihvatni centar. Molimo navedite
 - g) Lokalna uprava
 - h) NVO. Koji?
 - i) Međunarodne organizacije (UNHCR, IOM, i dr.) Koje?
 - j) Centri za socijalni rad
 - k) Ne znam
 - l) Drugo. Molimo navedite _____
- 6.17. Molimo nabrojite institucije sa kojima najviše saradujete u vezi sa migrantskim pitanjima:
- a) Služba za strance
 - b) Policija
 - c) Granična policija
 - d) Bolnica ili dom zdravlja
 - e) Službeni prihvatni centar. Molimo navedite

Nezvanični prevod

- f) Lokalna uprava
- g) NVO. Koji?
- h) Međunarodne organizacije (UNHCR, IOM, i dr.) Koje?
- i) Centri za socijalni rad
- j) Ne znam
- k) Drugo. Molimo navedite _____

Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata?

6.18. Na koji način se pokrivaju troškovi liječenja migranata?

6.19. Po vašem mišljenju, koje je najvažnije pitanje koje treba riješiti?

- a) Hrana
- b) Smještaj
- c) Prevoz
- d) Zdravstvena zaštita
- e) Pravni status
- f) Higijenske potrepštine
- g) Odjeća
- h) Dječije potrepštine
- i) Lična sigurnost migranata/izbjeglica
- j) Drugo. Molimo navedite _____

7. Neformalne grupe / pojedinci koji pružaju pomoć migrantima/izbjeglicama:

7.1. Koju vrstu pomoći pružate?

- a) Hrana
- b) Smještaj
- c) Prevoz
- d) Zdravstvena zaštita
- e) Pravni status
- f) Drugo. Molimo navedite _____

7.2. Koliko često im pomažete?

- a) na dnevnoj osnovi
- b) na sedmičnoj osnovi
- c) na mjesečnoj osnovi

7.3. U prosjeku, koliko muškaraca pomažete? ____

7.4. U prosjeku, koliko žena pomažete? ____

7.5. U prosjeku, koliko dječaka pomažete?

7.6. U prosjeku, koliko djevojčica pomažete?

7.7. Da li imate razvrstane podatke? DA/NE

7.8. Ako nemate razvrstane podatke, koji je ukupan broj lica kojima pomažete?

7.9. Koji su ljudski resursi koje imate?

7.10. Koji su finansijski kapaciteti koje imate?

7.11. Koji su vaši izvori finansiranja?

7.12. Da li saradujete ili koordinirate sa bilo kojom državnom institucijom o ovom pitanju? DA/NE/KOJOM

7.13. Ako je tako, na koji način?

7.14. Da li saradujete ili se koordinirate sa bilo kojom NVO? DA/NE/Kojom

Nezvanični prevod

- 7.15. Ako je tako, na koji način? _____
- 7.16. Po vašem mišljenju, koje je najvažnije pitanje koje treba riješiti?
- Hrana
 - Smještaj
 - Prevoz
 - Zdravstvena zaštita
 - Pravni status
 - Drugo. Molimo navedite _____

*Dio za Sekciju za vladavinu prava***8. Granična policija**

- 8.1. Koliko migranata ste identificirali od početka godine na području odgovornosti vašeg terenskog ureda? (*zamolite službenika da vam dostavi podatke razvrstane po mjesecima, spolu, starosti i porijeklu migranata*).
- 8.2. Koje procedure se koriste za identifikaciju migranata (bez dokumenata)?
- U skladu sa Pravilnikom o registrovanju biometrijskih karakteristika stranaca
 - U skladu sa Pravilnikom o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 8.3. Da li postoje konkretna operativna uputstva od Ministarstva sigurnosti ili bilo koje druge institucije o inicijalnim razgovorima? DA/NE/KOJE?
- 8.4. Da li ste upoznati postoje li neki protokoli/smjernice o postupanju sa žrtavama trgovine ljudima? DA/NE/KOJE?
- 8.5. Da li ste upoznati postoje li neki protokoli/smjernice o postupanju sa žrtavama rodno-zasnovanog nasilja? DA/NE/KOJE?
- 8.6. Da li unosite biometrijske podatke evidentiranih migranata u Informacioni sistem za migracije (ISM)? DA/NE
- 8.7. Ako je odgovor odričan, na koji način čuvate ove informacije?
- Druga baza podataka
 - Spisi koji se čuvaju lokalno
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 8.8. Da li koristite Registar određenih stranaca (ROS)? DA/NE
- 8.9. Da li ste imali slučajeve odbijanja ulaska na graničnom prelazu? DA/NE
- 8.10. Ako je odgovor potvrđan, koliko je bilo takvih slučajeva? (*zamolite službenika da vam dostavi podatke razvrstane po mjesecima, spolu, starosti i porijeklu migranata*).
- 8.11. Ako je odgovor potvrđan, po kojim osnovama? _____
- 8.12. Da li znate postoje li istrage slučajeva organizovanog krijumčarenja migranata?
- 8.11. Da li ste ih vi prijavljivali?
- 8.12. Da li ste upoznati sa krivičnim odredbama o trgovini ljudima? DA/NE
- 8.13. Da li vam je poznat ijedan mehanizam upućivanja žrtava trgovine ljudima u druge institucije? DA/NE/KOJI
- 8.14. Da li vam je posljednje dvije godine ponuđena obuka o prepoznavanju žrtava trgovine ljudima u kontekstu mješovitih migracionih tokova? DA/NE
- 8.15. Ako je odgovor da, koliko je pripadnika granične policije iz vašeg terenskog ureda prisustvovalo ovakvim obukama? _____
- 8.16. Da li imate na raspolaganju materijale u štampanoj formi koji mogu pomoći vama i vašim kolegama da prepoznate indikatore trgovine ljudima? DA/NE

Nezvanični prevod

8.17. Ako je odgovor potvrđan, molimo vas navedite koji su to.

8.18. Ako postoji pokazatelj da se radi o trgovini ljudima/maloljetnicima, ko je obaviješten o tome?

- a) Služba za strance
- b) Prihvatište
- c) Nevladine organizacije
- d) Centar za socijalni rad
- e) Međunarodne organizacije
- f) Odjel za borbu protiv trgovine ljudima – Ministarstvo sigurnosti
- g) SIPA
- h) Tužilaštvo
- i) Drugo. Molimo navedite _____

8.19. Da li ste do sada naišli na lica koja su u opasnosti ili ste posumnjali da su žrtve rodno-zasnovanog nasilja?

8.20. Da li se novopridošlim migrantima dijele pisani materijali o opasnostima rodno-zasnovanog nasilja?

8.21. Da li ste upoznati sa krivičnim odredbama o rodno-zasnovanom nasilju? DA/NE

8.22. Da li imate neke mehanizme za upućivanje ili operativne procedure gdje žrtve rodno-zasnovanog nasilja mogu tražiti pomoć u slučaju ugroženosti njihove lične sigurnosti? DA/NE

8.23. Da li vam je u zadnje vrijeme (zadnje dvije godine) ponuđena obuka o prepoznavanju žrtava rodno-zasnovanog nasilja i ugroženosti žena/djevojčica u kontekstu migracionih tokova? DA/NE

8.24. Ako je odgovor potvrđan, koliko je službenika iz vašeg terenskog ureda pohađalo takvu obuku?

8.25. U slučaju da postoji sumnja da se radi o rodno-zasnovanom nasilju, gdje upućujete žrtvu?

- a) Centar za socijalni rad
- b) Policija
- c) Bolnica ili dom zdravlja
- d) Službeni prihvatni centar. Molim navedite
- e) Lokalna uprava
- f) NVO. Koja?
- g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
- h) Ne upućujemo ih
- i) Drugo. Molimo navedite _____

8.26. Da li postoje posebne procedure za djecu? DA/NE/KOJE

8.27. Koje metode se koriste za procjenu starosti?

- a) Medicinski pregled
- b) Razgovora za preliminarnu identifikaciju sa nadležnim službenikom
- c) Uključivanjem multidisciplinarnog tima
- d) Drugo. Molimo navedite _____

8.28. Koji su ključni izazovi u neposrednom imenovanju zakonskih staratelja djeci bez pratnje? Objasnite _____

8.29. U slučaju postojanja sumnje u trgovinu ljudima obavljate li razgovor s potencijalnom žrtvom? DA/NE

Nezvanični prevod

- 8.30. U slučaju postojanja sumnje u trgovinu ljudima obavljate li razgovor sa potencijalnim izvršiteljem trgovine ljudima? DA/NE
- 8.31. Ako je odgovor potvrđan, ko obavlja razgovor sa potencijalnim žrtvom?
- Nadležni pripadnik granične policije na lokaciji na kojoj je potencijalna žrtva otkrivena
 - Posebno obučeni pripadnik granične policije
 - Ne obavljamo razgovore
 - Ne znam
- 8.32. Molim objasnite prethodni odgovor.
- 8.33. Da li imate dovoljan broj službenica za obavljanje razgovora sa ženama kada/ako je to potrebno? DA/NE
- 8.34. Gdje se obavlja razgovor?
- Na licu mjesta, u prisustvu drugih migranata, na jeziku koji potencijalna žrtva razumije
 - Na graničnom prelazu/tački, u prisustvu drugih migranata, uz pomoć profesionalnog prevodioca
 - Na licu mjesta, u prisustvu drugih migranata, uz pomoć drugog migranta u ulozi prevodioca
 - U odvojenoj sobi za razgovore, na jeziku koji potencijalna žrtva razumije
 - U odvojenij sobi uz pomoć profesionalnog prevodioca
 - U odvojenoj sobi uz pomoć drugog migranta u ulozi prevodioca
 - Other please explain
- 8.35. Kako se bilježe/snimaju razgovori sa migrantima?
- Kamerom
 - Tonski zapis
 - Na drugi način. Molimo navedite
- 8.36. Ko je obaviješten o tome?
- Ako su u pitanju maloljetnici, centar za socijalni rad
 - Ministarstvo sigurnosti
 - Tužilaštvo. Molimo navedite _____
 - Druga institucija. Molimo navedite _____
- 8.37. U koliko slučajeva ste stupili u kontakt sa entitetskim/državnim tužilaštvom kako biste prijavili djela međunarodne trgovine ljudima, krijumčarenja ljudi ili bilo koja druga krivična djela koja uključuju migrante?
- Broj prijava u vezi sa međunarodnom trgovinom ljudima, mjesečno _____
 - Broj prijava u vezi sa krijumčarenjem ljudi, mjesečno _____
 - Broj prijava u vezi sa drugim djelima koja uključuju migrante, mjesečno _____
- 8.38. Koje informacije se daju migrantima?
- Informacije o postupku azila
 - Informacije o opcijama u vezi sa pravnom pomoći
 - Informacije o smještaju
 - Informacije o prevozu
 - Drugo. Molimo navedite _____
 - Ne daju se nikakve informacije
- 8.39. Na kojem jeziku su informacije dostupne?
- Engleskom

Nezvanični prevod

- b) Arapskom
- c) Farsi, Dari, Paštu, Urdu, kurdski
- d) Drugo. Molimo, navedite _____

8.40. Koliko sati migrant obično ostane u prostorijama granične policije?

8.41. Ko se poziva da pruži pomoć određenim kategorijama (npr. maloljetnicima bez pratnje, trudnicama, licima s hitnim medicinskim potrebama),

- a) Centar za socijalni rad
- b) Lokalna bolnica
- c) NVO. Koji?
- d) Drugo. Molimo navedite _____

8.42. Da li su ikako uključeni mobilni timovi IOM-a? DA/NE

8.43. Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata? Da/Ne

9. Policija

9.1. Koliko migranata ste identificirali od početka godine na području odgovornosti vaše organizacione jedinice? (zamolite službenika da vam dostavi podatke razvrstane po mjesecima, spolu, starosti i porijeklu migranata).

9.2. Da li vaša institucija upućuje slučajeve nekoj drugoj organizaciji? DA/NE

9.3. Ako je odgovor potvrđan, na koje institucije?

- a) Služba za strance
- b) Granična policiji
- c) Službeni prihvatni centar. Molim navedite
- d) Lokalna uprava
- e) NVO. Koji?
- f) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
- g) Centar za socijalni rad
- h) Ne znam
- i) Drugo. Molimo navedite ____

9.4. Da li druge institucije upućuju slučajeve vama? DA/NE

9.5. Ako je odgovor potvrđan, koje su to institucije?

- a) Služba za strance
- b) Granična policija
- c) Bolnica ili dom zdravlja
- d) Službeni prihvatni centar. Molim navedite
- e) Lokalna uprava
- f) NVO. Koji?
- g) Međunarodne organizacije (UNHCR, IOM, i dr.) Koje?
- h) Centri za socijalni rad
- i) Ne znam
- j) Drugo. Molimo navedite _____

9.6. Molimo nabrojite institucije sa kojima najviše saradujete u radu na migrantskim pitanjima:

- a) Služba za strance
- b) Granična policija
- c) Bolnica ili dom zdravlja

Nezvanični prevod

- d) Službeni prihvatni centar. Molim navedite
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koji?
 - g) Međunarodne organizacije (UNHCR, IOM, i dr.) Koje?
 - h) Centri za socijalni rad
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. Molimo navedite _____
- 9.7. Da li mislite da vaša institucija raspolaže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata?
- 9.8. Da li znate postoje li slučajevi organizovanog krijumčarenja migranata? DA/NE
- 9.9. Da li ste ih vi prijavljivali? DA/NE
- 9.10. Da li ste upoznati sa krivičnim odredbama o trgovini ljudima? DA/NE
- 9.11. Da li znate postoji li neki mehanizam upućivanja žrtava trgovine ljudima na druge institucije? DA/NE
- 9.12. Da li ste vi uputili neki slučaj drugoj instituciji? DA/NE
- 9.13. Ako je odgovor potvrđan, molim vas navedite kome ste uputili slučaj _____
- 9.14. Da li vam je u posljednje dvije godine ponuđena obuka o prepoznavanju žrtava trgovine ljudima u kontekstu mješovitih migracionih tokova? DA/NE
- 9.14. Ako je odgovor u posljednjem periodu (posljednje dvije godine), koliko je policajaca iz vaše organizacione jedinice prisustvovalo takvoj obuci?
- 9.15. Koje vrste materijala su vam na raspolaganju u štampanoj formi koji pomažu vama i vašim kolegama u prepoznavanju indikatora trgovine ljudima?
- a) Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima iz 2016. godine
 - b) Smjernice za regionalne monitoring timove iz 2010. godine
 - c) Kratak vodič i indikatori za identifikaciju žrtava trgovine ljudima iz 2017. godine (ICMPD)
 - d) Drugo. Molimo navedite _____
- 9.16. U slučaju da postoji indikator trgovine ljudima/maloljetnicima, ko je obaviješten o tome?
- a) Služba za strance
 - b) Sklonište
 - c) Nevladine organizacije
 - d) Centar za socijalni rad
 - e) Međunarodne organizacije
 - f) Ministarstvo sigurnosti
 - g) Tužilaštvo
 - h) Drugo. Molimo navedite _____
- 9.17. Da li ste se do sada susreli sa osobom koja je u opasnosti od ili ste posumnjali da je žrtva rodno-zasnovanog nasilja? DA/NE
- 9.18. Da li ste evidentirali slučajeve rodno-zasnovanog nasilja?
- 9.19. Ako je bilo evidentiranih slučajeva rodno-zasnovanog nasilja, ko je bio počinitelj?
- a) migranti
 - b) lokalno stanovništvo
 - c) policija
 - d) Drugo. Molim navedite _____
- 9.20. Ako je bilo predmeta rodno-zasnovanog nasilja, jesu li bili adekvatno prijavljeni?

Nezvanični prevod

- a) Da
 - b) Ne
 - c) Ne znam
- 9.21. Imate li saznanje kako su dalje procesuirani?
- 9.22. Da li imate zabilježene slučajeve nasilja nad migrantskom LGBT populacijom?
- 9.23. Da li se novopridošlim migrantima dijele ikakvi pisani materijali o opasnostima rodno-zasnovanog nasilja? DA/NE/KOJI
- 9.24. Da li ste upoznati sa krivičnim odredbama o rodno-zasnovanom nasilju?
- 9.25. Da li imate ikakve mehanizme za upućivanje ili operativne procedure gdje bi žrtva rodno-zasnovanog nasilja mogla potražiti pomoć u slučaju ugrožene lične sigurnosti? DA/NE
- 9.26. Da li vam je u zadnje dvije godine onuđena obuka na temu prepoznavanja žrtava rodno-zasnovanog nasilja i ugroženosti žena/djece u kontekstu migracionih tokova?
- 9.27. Ako je odgovor potvrđan, koliko je službenika iz vašeg terenskog ureda pohađalo takvu obuku?
- 9.28. U slučaju da postoji sumnja o postojanju rodno-zasnovanog nasilja, gdje upućujete žrtvu?
- a) Centar za socijalni rad
 - b) Policija
 - c) Bolnica ili dom zdravlja
 - d) Službeni prihvatni centar. Molim navedite
 - e) Lokalna uprava
 - f) NVO. Koja?
 - g) Međunarodna organizacija (UNHCR, IOM, i dr.). Koja?
 - h) Ne upućujemo ih
 - i) Ne znam
 - j) Drugo. Molimo navedite _____
- 9.29. Da li postoje posebne procedure za djecu? DA/NE/KOJE
- 9.30. Koje metode se koriste za procjenu starosti?
- a) Medicinski pregled
 - b) Razgovor za preliminarnu identifikaciju sa nadležnim službenikom
 - c) Uključivanjem multidisciplinarnog tima
 - d) Drugo. Molimo navedite _____
- 9.31. Koji problemi nastaju pri imenovanju zakonskih staratelja za djecu bez pratnje? Objasnite _____
- 9.32. Ako postoji sumnja da se radi o trgovini ljudima, da li obavljate razgovor sa potencijalnom žrtvom? DA/NE
- 9.33. Ako postoji sumnja da se radi o trgovini ljudima, da li obavljate razgovor sa potencijalnim izvršiteljem trgovine ljudima? DA/NE
- 9.34. Ako je odgovor potvrđan, ko obavlja razgovor sa potencijalnom žrtvom?
- a) Bilo koji policajac nasamo
 - b) Bilo koji policajac uz pomoć socijalnog radnika, psihologa ili drugog stručnjaka
 - c) Policijska službenica kada se radi o ženama migrantima
 - d) Tužilac
 - e) Neko drugi. Molimo navedite _____

Nezvanični prevod

- 9.35. Da li imate dovoljno policijskih službenica za obavljanje razgovora sa ženama kada/ako je to potrebno? DA/NE
- 9.36. Gdje se obavlja razgovor?
- U policijskoj stanici
 - U sobama za razgovor prilagođenim za djecu, kada su u pitanju djeca
 - Na drugom mjestu. Molimo navedite _____
- 9.37. Kako se bilježe/snimaju razgovori sa migrantima?
- Tonski zapis
 - Kamerom
 - Na drugi način. Molimo navedite _____
- 9.38. Ko je obaviješten o tome?
- Centar za socijalni rad
 - Služba za strance
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 9.39. U koliko ste slučajeva kontaktirali entitetsko/državno tužilaštvo kako biste prijavili krivična djela međunarodne trgovine ljudima, krijumčarenje ljudi ili bilo koja druga djela koja uključuju migrante, uključujući i krivična djela počinjena iz mržnje?
- Protiv migranata. Broj _____
 - Migranti počinitelji. Broj _____
- 9.40. Koje informacije se pružaju migrantima?
- Ne pružaju se informacije
 - Informacije o opcijama za dobijanje pravne pomoći
 - Infomacije o postupku za azil
 - Infomacije o njihovim pravima. Kojim? _____
- 9.41. Na kojem jeziku su informacije dostupne?
- Engleski
 - Arapski
 - Farsi, Daro, Paštu, Urdu ili kurdski
 - Drugi. Molimo navedite _____
- 9.42. Nakon identifikacije, koliko dugo migrant ostaje u prostorijama policije? _____ sati
- 9.43. Ko se poziva da pruži pomoć konkretnim kategorijama (npr. maloljetnicima bez pratnje, trudnicama, osobama sa hitnim medicinskim potrebama)
- Centar za socijalni rad
 - Lokalna bolnica
 - Drugo. Molimo navedite _____
- 9.44. Da li ste zaprimili ikakve pritužbe od javnosti/institucija o o ugroženoj sigurnosti ili krivičnim djelima koje su počinili migranti? DA/NE
- 9.45. Da li mislite da vaša institucija raspoláže sa dovoljnim ljudskim resursima za rad na migrantskim pitanjima u sklopu svog mandata?

10. Tužilaštvo

10.1. Koliko ste izvještaja koje su se odnosile na migrante evidentirali od početka godine? _____ (zamolite Tužilaštvo da dostavi različite podatke o prijavama u kojima su migranti identificirani kao žrtve krivičnih djela i podatke o prijavama u kojima su migranti identificirani kao počinitelji).

Nezvanični prevod

- a) Broj izvještaja u kojima su migranti identificirani kao žrtve krivičnog djela ____
 b) Broj izvještaja u kojima su migranti identificirani kao počinitelji ____ identificirani
- 10.2. U slučaju da je odgovor pozitivan, koja se krivična djela pominju u izvještajima u kojima su migranti identificirani kao žrtve krivičnog djela? (broj po mjesecima)
- a) Krijumčarenje ljudi (ukupan broj / broj po mjesecima, ako je informacija dostupna)
 b) Trgovina ljudima ____
 c) Međunarodno navođenje na prostituciju (ukupan broj/broj po mjesecima)
 d) Krađa (ukupan broj/broj po mjesecima)
 e) Razbojništvo (ukupan broj/broj po mjesecima)
 f) Krivična djela počinjena iz mržnje protiv migranata (ukupan broj/broj po mjesecima)
 g) Krivična djela počinjena iz mržnje u kojima su migranti počinitelji
 h) Rodno-zasnovano nasilje, uključujući nasilje u porodici, seksualno nasilje/zlostavljanje, itd.
 i) Druga djela. Molimo navedite _____
- 10.3. U slučajevima kada postoje izvještaji policije u kojima su migranti prijavljeni kao počinitelji krivičnih djela, koja krivična djela se pominju u izvještajima?
- a) Trgovina ljudima
 b) Krijumčarenje ljudi (ukupan broj / broj po mjesecima)
 c) Međunarodno navođenje na prostituciju (broj po mjesecima)
 d) Krađa (ukupan broj / broj po mjesecima)
 e) Razbojništvo (broj po mjesecima)
 f) Zločini iz mržnje prema migrantima (broj po mjesecima)
 g) Rodno zasnovano nasilje, uključujući nasilje u porodici, seksualno nasilje / zlostavljanje itd.
 h) Navodi o drugim krivičnim djelima, molimo navedite.
- 10.4. Koliko ste podigli optužnica koje su uključivale migrante? počinitelji
- a) Broj optužnica u kojima su migranti identificirani kao žrtve krivičnog djela ____
 b) Broj optužnica u kojima su migranti identificirani kao počinitelji
- 10.5. Koje vrste optužbi su uključene u optužnice u kojima su migranti identificirani kao žrtve krivičnih djela? (broj po mjesecima)
- a) Trgovina ljudima
 b) Krijumčarenje osoba ... (ukupan broj / broj po mjesecima, ako je moguće) / primjenjivo samo za Tužilaštvo BiH
 c) Međunarodno navođenje na prostituciju (broj po mjesecima) / primjenjivo samo za Tužilaštvo BiH
 d) Krađa (broj po mjesecima)
 e) Razbojništvo (broj po mjesecima)
 f) Krivična djela počinjena iz mržnje počinjena prema migrantima (broj po mjesecima)
 g) Krivična djela počinjena iz mržnje počinjena od strane drugih migranata (broj po mjesecima)
 h) Rodno zasnovano nasilje, uključujući nasilje u porodici, seksualno nasilje / zlostavljanje itd.
 i) Druge optužbe, molimo navedite

Nezvanični prevod

10.6. Ukoliko ste podigli optužnicu u kojoj su migranti bili navodni počinitelji krivičnog djela, koje vrste optužbi su uključene u optužnice

- a) Trgovina ljudima
- b) Krijumčarenje osoba ... (broj po mjesecima) primjenjiv samo za Tužilaštvo BiH
- c) Međunarodno navođenje na prostituciju (broj po mjesecima)- pitanjeljivo samo za u samo Tužilaštvo PO
- d) Krađa (broj po mjesecima)
- e) Razbojništvo (broj po mjesecima)
- f) Krivična djela počinjena iz mržnje počinjena prema migrantima (broj po mjesecima)
- g) Rodno zasnovano nasilje, uključujući nasilje u porodici, seksualno nasilje / zlostavljanje itd
- h) Druge optužbe, molimo navedite

10.7. Da li ste neke od izvještaja upućivali Tužilaštvu BiH? DA / NE (u slučaju pozitivnog odgovora, asistent/ica za monitoring iz Sekcije za vladavinu zakona treba prikupiti što više informacija o upućenom slučaju i nastaviti pratiti slučaj u skladu sa metodologijom praćenja trgovine ljudima).

11. Sudovi

11.1. Koliko ste predmeta (krivičnih i prekršajnih) koji uključuju migrante evidentirali od početka godine? _____ (*zamolite sud da dostavi različite podatke o predmetima u kojima su migranti identificirani kao žrtve krivičnih djela i podatke o slučajevima u kojima su migranti identificirani kao počinitelji*).

11.2. Koliko optužnica koje su uključivale migrante ste zaprimili/potvrdili?

- a) Broj optužnica u kojima su migranti identificirani kao žrtve krivičnog djela_____
- b) Broj optužnica u kojem su migranti identificirani kao počinitelji_____

11.3. Da li ste ijedan predmet proslijedili Sudu BiH? DA/NE (*službenici za praćenje sudskih postupaka iz Sekcije za vladavinu prava trebaju prikupiti što je moguće više informacija o proslijeđenom predmetu i nastaviti pratiti predmet u skladu sa Metodologijom za praćenje sudskih postupaka u predmetima trgovine ljudima*). Pitanje nije primjenljivo za Sud BiH

11.4. Da li sud nastavlja sa vođenjem postupka kada nema prevodioca? DA/NE

11.5. U slučaju da ste imali predmete na sudu koji uključuju migrante (i žrtve i počinitelje), da li ste imenovali zastupnika (branioca) migrantima? DA NE

11.6. Ako je odgovor potvrđan, molimo objasnite_____

11.7. Da li ste imali slučajeve u kojima je migrantima određen pritvor? DA / NE

11.8. Ako je odgovor potvrđan, za koliko migranata je određen pritvor?

11.9. Koliko je bilo prosječno trajanje pritvora?

11.10. Koliko migranata je Sud osudio?

11.11. Ako je odgovor potvrđan, za koja krivična djela su imigranti osuđeni?

- a) Trgovina ljudima
- b) Krijumčarenje osoba ... (broj po mjesecima) / primjenljivo samo za Sud BiH

Nezvanični prevod

- c) Međunarodno navođenje na prostituciju (broj po mjesecima) / primjenljivo samo za Sud BiH
- d) Krađa (broj po mjesecima)
- e) Razbojništvo (broj po mjesecima)
- f) Krivično djelo iz mržnje učinjeno prema migrantima (broj po mjesecima)
- g) Krivično djelo iz mržnje učinjeno od strane drugih migranata (broj po mjesecima)
- h) Rodno zasnovano nasilje, uključujući nasilje u porodici, seksualno nasilje / zlostavljanje itd
- i) Druga krivična djela, molimo navedite.

ANEKS II – Sudionici sa kojima je obavljen razgovor u svrhu stvaranja Procjene Misije OSCE-a u BiH u vezi sa migrantima i izbjeglicama, juli 2018.godine

Služba za poslove sa strancima (SPS)

Služba za poslove sa strancima, Tuzla
Služba za poslove sa strancima, Goražde
Služba za poslove sa strancima, Bijeljina
Služba za poslove sa strancima, Brčko distrikt
Služba za poslove sa strancima, Banja Luka
Služba za poslove sa strancima, Bihać
Služba za poslove sa strancima, Doboj
Služba za poslove sa strancima, Travnik
Služba za poslove sa strancima, Istočno Sarajevo
Služba za poslove sa strancima, glavni ured

Lokalna uprava

Grad Tuzla
Opština Sapna
Grad Zvornik
Opština Bratunac
Opština Srebrenica
Opština Brod
Opština Gradiška
Brčko distrikt BiH, Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja
Brčko distrikt BiH, Odjeljenje za javnu bezbjednost
Višegrad, Civilna zaštita
Opština Velika Kladuša
Grad Bihać
Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona
Grad Mostar, Služba za socijalne i stambene poslove, zdravstvo, raseljene osobe i izbjeglice
Uprava za prognanike i izbjeglice, Hercegovačko-neretvanski kanton
Ivanica, Ravno lokalna zajednica
Trebinje, Odsjek za civilnu zaštitu
Opština Trnovo, Odsjek za opštu upravu, boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu
Opština Stari Grad, Sarajevo Služba za boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu
Opština Centar, Sarajevo
Opština Iliđa

Centri za socijalni rad (CSR)

Centar za socijalni rad Tuzla
Centar za socijalni rad Sapna

Nezvanični prevod

Centar za socijalni rad Bijeljina
Centar za socijalni rad Zvornik
Centar za socijalni rad Bratunac
Centar za socijalni rad Srebrenica
Centar za socijalni rad Brod
Centar za socijalni rad Doboј
Centar za socijalni rad Gradiška
Centar za socijalni rad Višegrad
Centar za socijalni rad Foča
Centar za socijalni rad Goražde
Centar za socijalni rad Rudo
Centar za socijalni rad Velika Kladuša
Centar za socijalni rad Bihać
Centar za socijalni rad Mostar
Centar za socijalni rad Trebinje
Centar za socijalni rad Bileća
Centar za socijalni rad Stari Grad
Centar za socijalni rad Vogošća
Centar za socijalni rad Ilidža
Centar za socijalni rad Novi Grad
Služba za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjeglice i raseljena lica Novo Sarajevo
Pododjeljenje za socijalnu zaštitu, Brčko distrikta BiH

NVO

Crveni krst/križ Tuzla
Merhamet Tuzla
Crveni krst/križ Sapna
Crveni krst/križ Bijeljina
NVO Otaharin Bijeljina
Crveni krst/križ Zvornik
Emmaus Srebrenica
"Forum žena" Bratunac
Crveni krst/križ Bratunac
Crveni krst/križ Srebrenica
Udruženje "Sara", Srebrenica
Udruženje građana Brod
Merhamet Doboј
NVO Proni Brčko
Crveni krst/križ Brčko distrikta BiH
Crveni krst/križ Foča
Merhamet Goražde
DOM NVO Velika Kladuša

Nezvanični prevod

"Žene sa Une" NVO Bihać
Crveni krst/križ Bihać
Médecins sans Frontières (MSF)
Crveni krst/križ Mostar
Merhamet Mostar
BHWI Fondacija
Crveni krst/križ Trebinje
pomozi.ba
Crveni krst/križ Bosne i Hercegovine
Vaša prava BiH NVO
Caritas Bosna i Hercegovina
Fondacija Bosanskohercegovačka inicijativa žena
Catholic Relief Service

Vjerske zajednice

Muftijstvo tuzlansko
Medžlis Islamske zajednice Bijeljina
Medžlis Islamske zajednice Zvornik
Medžlis Islamske zajednice Srebrenica
Medžlis Islamske zajednice Bratunac
Medžlis Islamske zajednice Gradiška
Medžlis Islamske zajednice Brčko
Srpska Pravoslavna Crkva Brčko
Franjevački samostan – Dubrave Brčko
Medžlis Islamske zajednice Velika Kladuša
Medžlis Islamske zajednice Bihać
Medžlis Islamske zajednice Trebinje
Islamska zajednica BiH

Domovi zdravlja/Zavodi za hitnu medicinsku pomoć

Dom zdravlja u Tuzli
Dom zdravlja u Sapni
Dom zdravlja u Bijeljini
Dom zdravlja u Zvorniku
Dom zdravlja u Bratunacu
Dom zdravlja u Srebrenici
Dom zdravlja u Brčkom
Dom zdravlja u Višegradu
Dom zdravlja u Goraždu
Dom zdravlja u Rudom
Dom zdravlja u Velikoj Kladuši
Dom zdravlja u Bihaću

Nezvanični prevod

Kantonalna bolnica u Bihaću
Dom zdravlja Stari Grad Mostar
Dom zdravlja u Trebinju
Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kantona Sarajevo
Institut za javno zdravstvo Kantona Sarajevo
Opća bolnica Sarajevo

Neformalne grupe

SOS Ljuti Krajišnici TM Velika Kladuša
Neformalna grupa građana Velika Kladuša
Duše Sarajeva

Granična policija

Glavni ured
Terenski ured Sjeverozapad
Terenski ured za aerodrome, Jedinica Aerodrom Sarajevo
Terenski ured Istok
Terenski ured Istok, Jedinica Zvornik
Terenski ured Jug
Terenski ured Zapad

Policija

Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona
Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske
Polijska uprava Bijeljina
Federalno Ministarstvo unutrašnjih poslova
SIPA, Središnji ured
SIPA, Regionalni ured Banja Luka
SIPA, Regional ured Tuzla
Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo
Policija Brčko distrikta BiH
Ministratstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona
Polijska uprava Posavskog kantona
Polijska stanica Goražde
Uprava policije Zapadnohercegovačkog kantona
Uprava policije Hercegovačko-neretvanskog kanotna

Tužilaštva

Okružno javno tužilaštvo u Bijeljini – Područni ured Srebrenica
Okružno javno tužilaštvo u Bijeljini
Kantonalno tužilaštvo Posavskog kantona
Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo

Nezvanični prevod

Kantonalno tužilaštvo Zapadnohercegovačkog kantona
Kantonalno tužilaštvo Hercegovačko-neretvanskog kantona
Okružno javno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu
Tužilaštvo Brčko distrikta BiH
Kantonalno tužilaštvo Unsko-sanskog kantona
Tužilaštvo BiH
Okružno javno tužilaštvo u Doboju
Okružno javno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu – Područni ured Višegrad
Okružno javno tužilaštvo Banja Luka
Okružno javno tužilaštvo u Trebinju
Kantonalno tužilaštvo Bosansko-podrinjskog kantona

Sudovi

Osnovni sud u Srebrenici
Osnovni sud u Gradišci
Osnovni sud u Bijeljini
Općinski sud u Mostaru
Kantonalni sud u Širokom Brijegu
Okružni sud u Doboju
Općinski sud u Velikoj Kladuši
Sud Bosne i Hercegovine
Okružni sud u Istočnom Sarajevu
Osnovni sud u Zvorniku
Osnovni sud u Trebinju
Općinski sud u Ljubuškom
Kantonalni sud u Sarajevu
Općinski sud u Goraždu
Osnovni sud Brčko distrikta BiH
Okružni sud u Bijeljini
Okružni sud u Višegradu
Općinski sud u Sarajevu
Osnovni sud u Sokocu
Općinski sud u Orašju
Općinski sud u Bihaću
Kantonalni sud u Mostaru
Osnovni sud u Foči
Osnovni sud u Doboju
Okružni sud u Trebinju
Kantonalni sud u Bihaću